

009 |

לחץ
לפרטים

אינטרנט רימון

מה שטוב באינטרנט

לאן נאלמו
כל ההר'ה?

הפך לדרך הבית | הספר

Google

Search Web hevre.co.il

בחד

זה חה

הכריות

פק

הייד פארק

חבר'ה

הייד פארק
מרכז סרטים ישראלי

לטיפים לחססן באנגריה בבית - לחצו כאן!

בית • פורומים • הרשם • התחברות • פתח ונהל פורום • כניסה למנהלים

בית • פורומים • דת ואמונה • עצור כאן חושבים • 'תורגם לראשונה על טהרת הקדש'-מהדורה חדשה של פה"

שלום אורח. באפשרותך להתחבר או להירשם

הצג 15 הודעות בעמוד

סך הכל 4 דפים. 1

נשלח ב-24/5/2009 19:34

הפרעתוני

'תורגם לראשונה על טהרת הקדש'-מהדורה חדשה של פה"מ

שימו לב לידיעה שהתפרסמה במקומון "השבוע בירושלים" (ומסתמא ב"השבוע" של עוד מקומות):

מעריבת ללשון הקודש

בביתו של מרן פוסק-הדור הגר"ש אלישיב, הושק 'פירוש המשנה לרמב"ם', שמקורו בכתב-יד בערבית שנכתב לפני שנה

מאת: מנחם בק

בערב של יום חמישי שעבר, התקיימה בבית מרן פוסק-הדור הגר"ש אלישיב, השקת היצירה המונומנטית 'פירוש המשניות לרמב"ם', שתורגם לראשונה על טהרת הקודש מכתב ידו של הרמב"ם בערבית, לשפת לשון הקודש, ו"המאור" שבראשות הרה"ג דניאל ביטון.

אורח הכבוד היה מרן הגר"ש אויערבאך. למקום הגיע צוות העריכה שבראשו עמד התלמיד המובהק וראש המע"ה ר' חיים הירשמן שאף הנחה את האירוע.

כתב היד שמקורו לפני 850 שנה, מכיל חמשת הסדרים שבמשניות. סדר טהרות לא נמצא בשלב זה. החיבור כולל שבעה כרכים ומכיל כ-5000 עמודים. המילים המקוריות שנכתבו על ידי הרמב"ם בלשון הקודש, הודפסו בהבלטה, בכדי הבדיל בין המקור לתרגום מערבי. אלפי קושיות של ראשונים ואחרונים באו על יישובן, כתוצאה מהתרגום החדש, ומעל מאה אלף הערות והארות נוספו בשוליו. צוות העורכים מסביר, כי מסתבר שלרמב"ם ז"ל הייתה גרסת משניות שונה מזו הקיימת לפנינו, ובכך סרים תמיחות רבות על פירוש.

הגר"ש, שבשלוש השנים האחרונות לא העניק הסכמה כלשהי לספר תורני, יצא הפעם מגדרו ועיטר את החיבור בהסכמה שנרשמה בכתב יד.

המעמד המרגש, עמד בסימן דברי הגר"ש, שהתבטא בפתח האירוע: "מעתי, לא יזקקו לתרגומים שאין רוח חכמים נוחה הימנו". חברי המערכת בראשון הגר"ד ביטון, קיבלו את ברכתו של מרן, על פועלם.

החידוש היה בהצבת סלסלת פירות על שולחנו, בהם כמה פירות חדשים לשם ברכת שהחיינו. על פי פסק-ההלכה של הגר"ש אין לברך ברכת 'שהחיינו' על ספר חדש.

אורך הספר

תוקן על ידי עצמך ב-24/05/2009 22:49:11

מחנך

זכור

נשלח ב-24/5/2009 20:39

mdabraham

אשרינו שזכינו סו"ס לתרגום על טהרת הקודש ☺ בטח חצי מהפירוש חסר מחמת הצנזורה (וכך רוח חכמים, כמובן, נוחה ממנו).

עם רוח 'חכמים' כאלה אינה נוחה מתרגומי של הרב קפאח, אז שווה לקנות אותו מהר. עוד טוב ראיתי שם, ששמו סלסלת פירות על השולחן. אולי גם ביום העצמאות יוכלו לקנות חולצה חדשה, ואז לומר הלל ולהודות לה' על כך שזכו בחולצה.

מחנך

זכור

נשלח ב-24/5/2009 21:06

בעלבעמיו

שהחיינו בספירה? הרי מנהג אשכנז שנוהגים אבלות עד שבועות? (האם לא חוששים לשיטה הזו ברמ"א?)
כנראה שהשמיטו את הקטע על קבל האמת ממי שאמרה.

תקן על ידי בעלבעמיו ב- 24/05/2009 21:06:13

נשלח ב-24/5/2009 22:23:23

דר_הלפרין

הפרעתוני,

קבלתי במייל מר' לוי יצחק מברדיצ'ב:

אמת ונכון הוא שבמהדורת הדפוס של פיה"מ ובמהדורה המצויה של הרב קאפח אין הפרדה בין החלק המתורגם בפיה"מ לחלק המצוטט מלשון המשנה בעברית. ולכן הדברים בראש האשכול לגמרי לא מופרכים.

ומכאן למהדורה החדשה נשוא אשכולנו.
כנראה יש יתרון אמיתי למהדורה החדשה בכך שהשאירו בטהרתו את ציטוט לשון הקודש של המשנה בתוך פירוש המתורגם של הרמב"ם, והבדילו בין דבר משנה לדבר פירוש. ליתרון שיש בכך יסכים כל מי שעמל אי פעם על פיה"מ.

מהקוצקער קבלתי אימייל תגובה:
הבחנה זו בין התרגום לציטוט המקור כבר קיימת במהדורת קאפח (תשכ"ד) עם המקור הערבי (באותיות עבריות). אמנם המהדורה קדמה ואזלה, אך מן הדין להזכירה בפירוש, בין בבית הגרי"ש ובין בעצל"ח.

אחרי שמילאתי את חובתי להני תרי צנתרי דדהבא, אשוב לתלמודי.

נשלח ב-24/5/2009 22:27:27

שנרב נ

מזכיר את בית הכנסת של אד"ם הכהן וידידיו בוילנא שנקרא "טהרת הקודש". בזמנו טענו שהמלה "טהרת" בשם זה היא מלשון "טהר יומא", ופשוט.

יטבתה בעיר - באו ליהנות מארחה טעימה ב- 19.99 ש"ח בלבד	סיטרין - מסעדה חלבית ודגים משבחת - קינוח על כל אחחה זוגית	מלון כפרי חפץ חיים - מלון כפרי יפפה - לילה חגם לבאים לכל חג סוכות
---	---	---

נשלח ב-24/5/2009 22:37:37

הלך

ממקורות יודעי דבר

המתרגמים עמלו קשות להבדיל בינם לבין מהר"י קאפח, והודו שתרגומו הפלא ופלא.
לעצם הצורך להבדיל נאלצו לעתים לשלם "מחיר" ולקמט את תרגומם במציאת מינוחים שאינם מדויקים ובלבד שיהיה ניכר ההבדל!!

ועל כך נאמר -משנעשים עדרים נעדרת האמת

נשלח ב-24/5/2009 22:42:42

mzohar

האם רבי יהודה אלהריזי ורבי שלמה אבן תיבון תרגמו מלשון ערב שלא על טהרת הקודש?

*

הרב מיכי כתב:

<בטח חצי מהפירוש חסר מחמת הצנזורה (וכך רוח חכמים, כמובן, נוחה ממנו).>

מסתבר איפוא שהספר מורה גבולים תורגם על טהרת הקודש זה לא מכבר.

מסתבר שאף אלו הנוהגים לברך שהחיינו על ספר חדש, נזקקו לסלסילת פירות כדי שתהיה לברכה על מה לחול.

מ. זוהר

מסמך

זכר

נשלח ב-24/5/2009 23:17

mdabraham

זוהר,

ד"ר הלפרין, הגר"י מברדיצ'ב לא ביאר מהם 'תרגומים שאין רוח חכמים נוחה מהם' בלשונו הטהור של הכתב דגן. אולי גם כאן הוא מתכוין לחוסר הפרדה בין לשון תרגום ללשון מקור? ... אני חושב שהוא משתפר מאד כסניגור, ואפילו ויינרוט יכול לקחת אצלו קורסים בפלפול. וכמאמר הראב"ד: וכל לשון תרגום הוא, ומי הוא זה שידקדק אחר תרגומו?

מסמך

זכר

נשלח ב-24/5/2009 23:25

הפרעתוני

אגב, אין לי ספק שהדגשת המובאות בעברית היא העתקה ממה שעשה פרופ' שורץ במהדורת מורה נבוכים שלו. עוד מהדורה שלא על טהרת הקודש...

לקושטא דמילתא, אין ספק שקנאת סופרים יכולה להרבות חכמה. השאלה היא אם היא עלולה גם להרבות טיפשות.

מסמך

זכר

נשלח ב-25/5/2009 15:02

Beitarnik

שנרב

מסמך

זכר

נשלח ב-26/5/2009 07:13

הפרעתוני

כמה אנשים שהראיתי להם את הכתבה תמחו על יחסו של הרב אלישיב לרב קאפח - ממתי הוא הפך מתנגד כה חריף שלו? לדבריהם הרב אלישיב ידוע בהערכתו את הרב קאפח, שלא לדבר על כך שהוא יושב איתו שנים ארוכות בבית הדין הגדול. מישהו יודע משהו על זה?

מסמך

זכר

נשלח ב-26/5/2009 10:15

סנשו_פנשה

הרב אלישיב מזמן עבר גיור כהלכה לחרדי מן השורה (מדעתו או על ידי חצרניו).

מסמך

זכר

נשלח ב-26/5/2009 12:40

דרום_חוקר

הרב קאפח כתב בזכרונותיו

בבית הדין האזורי ישבתי עם הרב חזקיה שבתאי, הרב אליהו ולקובסקי, הרב שלום אזולאי. בהרכב שני עם הרב צבי פסח פרנק, הרב יעקב עדס, הרב יעקב קלמס, הרב יוסף שלום אלישיב, הרב אליעזר ולדנברג, והרב עובדיה יוסף.

בבית הדין הגדול ישבתי עם הרבנים יוסף שלום אלישיב, הרב אליעזר גולדשמידט, הרב שאול ישראלי, הרב שלמה גורן, הרב מרדכי אליהו, הרב אליעזר שפירא, הרב עובדיה יוסף, הרב שלום מזרחי, הרב בצלאל ז'ולטי, הרב אברהם כהנא שפירא ועוד. (סוף ציטוט)

שלח ב-7/6/2009 08:39

adfdxrfx

מתוך עלון שיחת השבוע פ' בהעלותך:

"לפני כארבעים וחמש שנה החל הרב יוסף קאפח במשימה הגדולה של תרגום הספר מחדש, על-פי כתבי-היד המקוריים, והמהדורה שלו יצאה לאור בהוצאת מוסד הרב קוק. אולם עדיין נשארו שיבושים שלא נופו, וכמו-כן התגלו עוד כתבי-יד, ששופכים אור חדש על דברי הרמב"ם. זו אפוא משמעות המהדורה החדשה שיצאה לאור זה עתה."

המאמר המלא:

הציור המקורי של מנורת המקדש

חיים יהודים

מאת: אליעזר שולמן

מאות שנים התפלפלו גאוני-עולם בדברי הרמב"ם, הקשו קושיות ותירצו תירוצים. ופתאום מתברר שרבות מהקושיות נובעות משיבושי תרגום ומטעויות העתקה, וכאשר רואים את הנוסח המקורי של הרמב"ם, אין כל קושיה. זה אחד מפירותיו של המפעל הגדול שקיבל עלינו מכון 'המאור', שהוציא לאור זה מקורב מהדורה חדשה ומדויקת של פירוש המשניות לרמב"ם.

"אתה מבין ערבית?", שואל בחיך הרב דניאל ביטון, העומד בראש המכון, בתחילת הריאיון. "כדי לקלוט את משמעות העבודה שנעשתה כאן צריך לדעת ערבית", הוא אומר.

תרגומים משובשים

הרמב"ם כתב את חיבוריו בלשון הקודש או בערבית. היד החזקה' נכתב בלשון הקודש, אולם פירוש המשניות נכתב בערבית, ולאחר שנים תורגם ללשון הקודש. מתברר שהתרגומים היו משובשים ולא מדויקים. הם השתבשו עוד יותר במהלך השנים, ולפיכך התעוררו קשיים בהבנת הספר החשוב.

בדורות האחרונים נתגלו כתבי-היד המקוריים של הרמב"ם. הכתבים נשתמרו אצל צאצאי הרמב"ם במצרים ובחלב שבסוריה, ומשם התגלגלו לכמה וכמה ספריות בעולם. לפני כארבעים וחמש שנה החל הרב יוסף קאפח במשימה הגדולה של תרגום הספר מחדש, על-פי כתבי-היד המקוריים, והמהדורה שלו יצאה לאור בהוצאת מוסד הרב קוק. אולם עדיין נשארו שיבושים שלא נופו, וכמו-כן התגלו עוד כתבי-יד, ששופכים אור חדש על דברי הרמב"ם. זו אפוא משמעות המהדורה החדשה שיצאה לאור זה עתה.

אלכסון ולא עיגול

אחד הדברים החשובים שגילו לנו כתבי-היד המקוריים הוא צורתה המדויקת של מנורת המקדש. הרמב"ם צייר את קני המנורה באלכסון, אולם בדפוסים מופיעה מנורה בעלת קנים מעוגלים. עכשיו, שבידינו כתב-היד המקורי, ברור לגמרי שלשית הרמב"ם המנורה הייתה בעלת קנים אלכסוניים.

היו שטענו כי הרמב"ם צייר ציור כללי ולא התכוון לדייק בצורת הקנים. טענה זו אינה מתקבלת על הדעת, שכן בציור מופיעים פרטים רבים, שהרמב"ם הקפיד לציירם, ומה ההיגיון לסעון שדווקא בצורת הקנים לא דייק. אולם הטענה הזאת מופרכת גם על-פי דברי רבי אברהם, בנו של הרמב"ם, הכותב בפירוש: "שישה קנים... נמשכים מגופה של מנורה לצד ראשה ביושר, כפי שצייר אותה אבא מרי ז"ל, לא בעיגול כמו שצייר אותה זולתו".

הגהות הרמב"ם

על המהדורה החדשה עמל צוות של תלמידי-חכמים, בניצוחו של הרב חיים הירשמן. הוא מצביע על תצלומי כתב-היד של הרמב"ם ומראה כי הרמב"ם הגיה את ספרו שוב ושוב, תיקן והוסיף, אולם התיקונים האלה לא נכללו במהדורות שהופיעו בעבר.

"הרמב"ם אפילו השיב לשואלים כי בידו גרסה מתוקנת, ואל להם להקשות עליו מהגרסה הקודמת", אמרים הרב ביטון והרב הירשמן, "אך משום מה לספר הזה לא היה מזל (שאפילו ספר-תורה שבהיכל זקוק לו), ומאות שנים לא היה לנגד עיני הלומדים הנוסח השלם והמדויק. עוד מעלה חשובה במהדורה הזאת, שהיא מגישה את נוסח המשנה, כפי שהיה לנגד עיני הרמב"ם". ומעתה אין לנו אלא לשבת וללמוד.

הרב ביטון וציור המנורה מכתב-היד

נשלח ב-7/6/2009 09:16

בעלבעמיו

אם עומדת לנו עדותו של הרמב"ם שקני המנורה היו באלכסון, ולעומת זה בשער טיטוס ובכל הפסיפסים שנמצאו בבתי כנסת המנורה קני המנורה מצוירים בעיגול. איזו עדות עדיפה?

נשלח ב-7/6/2009 16:30

ירוחמשמ

מבלי להכנס למאפה הרמב"ם לקח את עדותו. המנורה בשער טיטוס ובפסיפסים אינה דגם המנורה של בצאלאל, המנורה היא של בית חשמונאי ומיוחס להורדוס אם אפשר לקרא לו חשמונאי,

ראש השנה דף כד. .
כדנאי: לא יעשה אדם בית תבנית היכל, אכסדרה תבנית אולם, חצר כנגד עזרה, שלחן כנגד שלחן, מנורה כנגד מנורה. אבל עושה (עמוד ב) של חמשה ושל ששה ושל שמונה. ושל שבעה - לא יעשה, אפילו של שאר מיני מתכות. רבי יוסי בר יהודה אומר: אף של עץ לא יעשה, כדרך שעשו מלכי בית חשמונאי. אמרו לו: משם ראייה? שפודין של ברזל היו, וחיפום בבעץ. העשירו - עשאוהו של כסף, חזרו העשירו - עשאוהו של זהב.

תקן על ידי ירוחמשמ ב-16:29:20 07/06/2009

מודה ועוזב

מנהל לחץ כאן לנעילת האשכול

בית < פחמים < דת ואמונה < עזר כאן חושבים < תורגם לראשונה על טהרת הקדש'-מהדורה חדשה של פה"מ

סך הכל 4 דפים. 1 2 3 4

תכנים את זה לשגרה,
כי אין לנו אנרגיה מיותרת

© 2009 כל הזכויות שמורות. גלובל נטוורקס

זה זזה | משוב ותמיכה | תקנו ותמאי שרות | הצהרת פרטיות | אודות האתר | שאלות ותשובות | מקלדת עברית | פרסום | עזרה | דרושים | צור קשר

009 |

מאור

בואו עכשיו - כי החורף כבר כאן

הפך לדף הבית | הסף

Google

Search • Web • hevre.co.il

הייד פארק

מרכז פורומים ישראלי

לסיים לחסכון באנרגיה בבית - לחצו כאן!

בית • פורומים • הרשם • התחברות • פתח ונהל פרום • כניסה למנהלים

בית • פורומים • דת ואמונה • עצור כאן חושבים • 'תורגם לראשונה על טהרת הקדש'-מהדורה חדשה של פה"ש

שלום אורח. באפשרותך להתחבר או להירשם

הצג 15 הודעות בעמוד

סך הכל 4 דפים. 1

7/6/2009 17:16

נשלח ב-

בעלבעמיו

מחובר

זכור

8/6/2009 14:41

נשלח ב-

דרום_חוקר

אילו לא ראיתי, לא האמנתי.

הזדמן לידי פירוש המשניות לרמב"ם בההדרת "מכון המאור" והנה חשכו עיני, בתרגומם הם לקחו את תרגומו של הרב קאפח הברור והקריא, והפכו את נוסח פרהמ"ש לנוסח מסורבל עמום ולא קריא, בודאי שלא לבני דורנו הלומדים בו.

להלן דוגמאות

הקדמת הרמב"ם למשנה

נוסח הרב קאפח

דע שכל מצוה שנתן הקב"ה למשה רבינו ניתנה לו עם פירושה, היה הקב"ה אומר לו המקרא ואח"כ אומר לו פירושו וביאורו וכל מה שכלל אותו המקרא המחוכם,

נוסח מכון המאור

דע כי כל מצוה שנתן ה' למשה רבינו לא ניתנה לו אלא עם פירושה, היה ה' אומר לו את הנוסח ושוב אומר לו פירושו ומדרשו וכל מה שכלל אותו הנוסח המושכל,

הרב קאפח תירגם המקרא, מכון המאור תירגם הנוסח. הרב קאפח תירגם וביאורו, מכון המאור תירגם ומדרשו. הרב קאפח תירגם המקרא המחוכם, מכון המאור תירגם הנוסח המושכל.

העברית בתרגום מכון המאור היא ארכאית ומסורבלת, ומסופקני האם המתרגם בעצמו מבין אותה, אילולי שקרא קודם בתרגום הרב קאפח, עברית בת ימינו ברורה וקולחת, ואח"כ הוא טרח לשבש את התרגום, לתרגום מסורבל ועמום, כעת יכלו הלמדנים את ימיהם, מהו אותו נוסח מושכל.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת ברכות פרק ב משנה א

תרגום הרב קאפח

ואמרו אם כיון לבו, ר"ל אם נתכוון לקרות, לפי שאפשר שחוא מגיה הניקוד ולא נתכוון לקריאת הפרשה.

תרגום וילנא

ומה שאמר אם כיון לבו יצא, ר"ל אם ישים לבו ומחשבתו ורעיונו לקריאה ההיא, שאפשר לשמור הנקוד ולא יתכוון לקריאת הפרשה,

תרגום מכון המאור

ומה שאמר אם כיון לבו, כוונתו בזה אם נתן דעתו לקריאה, לפי שאפשר שהוא מגיה הניקוד ואינו מתכוין לקריאת הפרשה.

וזה פסק הרמב"ם בחלכות קריאת שמע

ב,א הקורא את שמע, ולא כיוון ליבו בפסוק ראשון שהוא "שמע, ישראל: ה' אלוהינו, ה' אחד" (דברים ו,ד)--לא יצא ידי חובתו; והשאר--אם לא כיוון ליבו, יצא. אפילו היה קורא בתורה כדרכו, או מגיה את הפרשיות האלו בעונת קריאה--יצא: והוא, שכיוון את ליבו בפסוק ראשון.

הביאור למה שכתב הרמב"ם בחלכה "מגיה את הפרשיות האלו בעונת הקריאה" אם אדם בזמן שחוא זמן קריאת שמע היה קורא בספר תורה, וכוונתו בקריאתו היתה להגיה את הפרשיות של שמע לראות שאין בהם חסר ויתר, יצא ידי חובת קריאת שמע, והוא שיכוון לבו בפסוק הראשון למילים שהוא אומר, כי בפסוק הראשון של קריאת שמע, לא די בקריאה בלבד, אלא צריך גם כוונה, כלומר שיתן את דעתו לביאור המילים שמוציא מפיו.

כעת נבאר את המשנה מה הדרך של מגיחי הספרים. דרך מגיחי הספרים, שהם קוראים בחסר ויתר, לדוגמה את המילה אנכי יבטאו אנכי להדגיש שהיא חסרה ואין בה וי"ו, ואת המילה לטטפת יבטאו לטטפת, שוב להדגיש שהיא חסרה ואינה מלאה, וכן על זו הדרך (ר"ח תוס').

והשמיעתנו המשנה, היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא, אם כיוון לבו יצא. כלומר אם נתכוון לקרות כדרך הקוראים, והיה קורא כהוגן בלי שיבושים, אפילו שאינו מכוון לביאור המילים שמוציא מפיו, יצא ידי חובתו, כי בקריאת שמע די בקריאה בלבד, ואין צורך בכוונה אלא בפסוק ראשון.

לפי שאפשר שהוא מגיה הניקוד ולא נתכוון לקריאת הפרשה. כלומר לפי שאפשר שהוא קורא על פי הניקוד היוצא מהכתיב ולא על פי הניקוד של המסורה, וזה הביאור בדברי הרמב"ם "מגיה הניקוד", וכפי איך שהדגמנו, ולא נתכוון לקריאת הפרשה, כלומר ובפעל הוא אינו קורא את הפרשה כתקנה, על פי הניקוד של חכמי המסורה, ואם עשה כך לא יצא ידי חובתו, ורק אם קרא כראוי יצא יד"ח.

נמצא שביארנו גם את דברי הרמב"ם בפרהמ"ש, וגם את פסקו במשנ"ת.

מגיה ספר תורה, אם היה קורא בצורה משובשת (בלשון הרמב"ם מגיה הניקוד), על פי הכתיב ולא על פי הקריא, לא יצא ידי חובתו, ואם היה קורא כראוי על פי הקריא ועל פי המסורה, יצא ידי חובתו, ובלבד שיכוון בפירוש המילים של הפסוק הראשון.

כל מה שכתבנו כאן לביאור העניין, הוא על פי פירוש הרב קאפח בהערותיו על משנ"ת (קריית שמע ב,א הע' ב).

כעת נעבור לדון בדברי המתרגמים

נוסח תרגום ווילנא עמוס לגמרי, אם ישים לבו ומחשבתו ורעיונותיו לקריאה ההיא, אליבא דאמת תרגום זה משובש, כי ממנו משתמע שלא די בקריאה בעלמא בכדי לצאת ידי חובתו, אלא צריך כוונה ורעיון לקריאה, ורק אז יצא ידי חובתו, וזה ודאי אינו, כי דברי הרמב"ם בחלכה ברורים, אפילו סתם קורא בתורה או מגיה יצא ידי חובתו, ורק בפסוק ראשון צריך כוונת הלב, שישים לב לביאור המילים שאומר.

בתרגום המאור כתבו, אם נתן דעתו לקריאה, בתרגום הרב קאפח כתוב, אם נתכוון לקרות.

מי שיתבונן קמעה יראה כי תרגום הרב קאפח יותר ברור, מה שנצרך כאן זה פעולת הקריאה, שיקרא בפועל ויבטא את המילים בפיו כראוי, ולכך מתאים תרגומו של הרב קאפח, אם נתכוון לקרות, כלומר אם נתכוון בפועל לקרות, לפעולת הקריאה.

תרגום מכון המאור יותר עמום, אם נתן דעתו לקריאה, לשון זה כבר ניתן לפרשנויות, האם צריך שתהיה לו דעה בקריאה, האם צריך כוונה בקריאה, וכעת יתפלמסו הלמדנים, מהי אותה נתינת דעת, אבל כאמור אין צורך בכלל לשום דעה, די שיתכוון לקרות, כלומר שבפועל יבצע את פעולת הקריאה כראוי.

"בהערות ובביאורים" צעדו מהדירי מכון המאור בעקבות שיטת הלימוד הנהוגה היום, הקפאת השכל וסתירתו מלנסות להבין דבר בתורה היי ובביאור דברי חכמים.

על מה שכתב הרמב"ם "מגיה את הניקוד" הם כתבו "וצריך ביאור בכוונתו", וכבר ביארנו את הדברים באר היטב, כיצד דרך המגיהים, ומה פירוש הביטוי מגיה את הניקוד, כלומר קורא על פי הקריא, ומנקד את המילים על פי ההגהה, וזהו מטבע הלשון שבחר הרמב"ם לתאר את פעולת המגיהים (ר"ת תוס').

על מה שכתב הרמב"ם "ויאנו מתכוון לקריאת הפרשה", ערכו מהדירי מכון המאור הערה ארוכה. י"א שיש סתירה בין פרהמ"ש למשנ"ת, כאן משתמע שצריך כוונה בכל הפרשה, במשנ"ת משתמע שלא צריך כוונה. י"א שביאור דברי הרמב"ם כאן הוא כפי שביארנו למעלה, כפי דברי ר"ח ותוס'. וי"א שבמשנ"ת חזר בו הרמב"ם לפרש כרש"י. וי"א קורא להגיה שאינו מכון פירוש המילים וכ"ה במשנ"ת. והובאה עוד רשימה של מפרשים.

אוי לו ללמדן, כמה שיטות, כמה דעות, והכל על שורה וחצי בדברי הרמב"ם, אח"כ יגדלו דורות של למדנים שאינם יודעים להכריע בביאור התלמוד ובביאור הרמב"ם, וכבר ערכו להם אלו שקדמו להם תבילות של שיטות, והאחרונים יוסיפו עוד שיטות על הראשונים.

מכיוון שכל השיטות הוסמכו לדברי הרמב"ם, ומכיוון שמהדורה משובחת אמורה לבאר ללומד את דברי המתבר ולא לסבך אותו, הערנו את הדברים, כי במהדורת מכון המאור הונצחה שיטת הלימוד החוששת מלהבין את דברי הקדמונים, וכעת כבר לא ניתן להבין את דברי הרמב"ם בצורה ברורה ופשוטה.

נשלח ב-8/6/2009 22:34

מואדיב

דרום חוקר:

אנא, אל תמנע טוב מבעליו. איך נוכל לשפוט את התרגום, כמו את הדוגמאות שאתה מביא, מבלי שיש לפנינו המקור עצמו?

במסותא מניכי, הבא לכל אחד מהקטעים בהם השוויית בין התרגומים, את המקור.

נשלח ב-9/6/2009 00:10

דרום_חוקר

מואדיב

בא נסכים, תרגם "מכון המאור" הוא מילולי, מילה מול מילה, אבל הוא מסורבל ועמום, כי המתרגם מילה מול מילה יוצר תרגום עמום, ואם תירצה אמור משובש, ועמימותו גורמת לו לכלול משפטים לא מובנים, כך שהקורא בסופו של דבר לא מבין כראוי את דברי הרמב"ם.

המילים "הנוסח המושכל" הם תרגום מילולי, אבל תרגום זה עמום, כי "הנוסח" הוא לא "מושכל" ולא משכיל,

אלא מקרא הכולל בתוכו "השכלה" וחכמה, ואם תרצה אמור המקרא המוחכם, בערבית יש צמד מילים הנוסח המושכל, אבל בערבית צמד מילים אלה אינו ברור, ובא הרב קאפח וחשך את הטעות עם תרגומו הענייני.

ובכלל המילה "הנוסח" בערבית, פירושה "המקרא" בערבית, כך שמתרגם שמתחשד להישאר כאילו צמוד למקור, יוצר מילה שאין לה שום משמעות בערבית, וכי מה עניין נוסח אצל ה' שלימד את משה, נוסח ספרד, נוסח אשכנז, ואולי נוסח תימן, אמור מעתה מקרא ולא נוסח.

כיוצא בדבר "אם נתן דעתו לקריאה", גם כאן זהו ככל הנראה תרגום מילולי מילה בערבית מול מילה בערבית, ובערבית השתמשו בכינוי נתן דעתו, אבל כאן בדיוק הטעות, כי נתן את דעתו לקריאה בערבית, משמעו נתכוון לקרות בערבית, ובא הרב קאפח וחשך את כל השיבוש עם תרגומו הענייני, נתכוון לקרות. ויכוח ההמשך, לפי שאפשר שלא נתכוון לקריאת הפרשה, כאן אף מתרגם לא תירגם, ולא נתן את דעתו לקריאת הפרשה, על כורחנו כמו שכתבנו, ופשוט.

אין לי בבית פרהמ"ש בערבית אלא מכרך נשים ואילך, את 2 הכרכים הראשונים אבי שיחיה לא הספיק לרכוש בזמנו, ולפיכך לא כתבתי לך את נוסח המקור.

בין כך ובין כך, נודמנו לידי עוד 2 דוגמאות, איד "מכון המאור" מחבב את ההיצמדות למקור הערבי, והוא יוצר משפטים מסורבלים בערבית, ואם תירצה אמור משפט עברי עם מבנה ערבי.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת זבחים פרק יא משנה ה

תרגום הרב קאפח

שבירת כלי חרש אם בשל בו את החטאת מפורש בתורה, ואין שם בפסוק שתהא השבירה במקדש, אלא שעשו דינו כדן הכבוס שנאמר בו בכתוב שיהא במקדש.

תרגום מכון המאור

שבירת כלי חרש שבשל בו את החטאת כתוב בתורה, ואין שם בכתוב על השבירה שתהיה במקדש, אלא דנו בו כדן הכבוס שנכתב בו שיהא במקדש.

המקור הערבי

שבירת כלי חרש אדיא טבד' פיה אלחטאת נץ אלתורה, וליס ת'ס נץ פי אן אלכסאר יכון פיה אלמקדש, לכנה חמל מחמל אלכבוס אלדי ג'א פיה אלנץ אן יכון פיה אלמקדש.

צמד המילים "על השבירה שתהיה במקדש" הם מסורבלות ועמומות, ובערבית לא אומרים ואין שם בפסוק על השבירה, אלא אומרים ואין שם בפסוק שתהא השבירה.

צמד המילים "אלא דנו בו כדן הכבוס" גם הוא אנו ברור, הוא מתייחס לדן של שבירת כלי חרש במקדש דוקא, כאילו דנו בו, ודברו אודותיו, וכאמור יותר ברור לומר "עשו דינו כדן הכיבוס", וחכמים הם שעשו את דין שבירת כלי חרש כדן כיבוס, וישבור במקדש דוקא.

סוף דבר

תרגומו של הרב קאפח מדויק להפליא, תרגומו הוא תרגום ענייני עם משפטים הבנויים לפי העברית בת ימינו, העברית שבו קולחת וברורה, והלומדים יכולים לדייק בו כדברי הרמב"ם וגם להגיע איתו להבנות דקות בדברי הרמב"ם וברמיזותיו, ודבר זה הוכח עשרות פעמים למי שמצוי בתרגומו, כי הרב קאפח דקדק בתרגומו הרבה, והוא תרגמו לאחר שהולעט במשנה עם פירוש הרמב"ם במשך 40 פעם, כך שהוא לא הגיע לספר כאורח שנודמן, אלא כבן בית הבא לתרגם את החומר שהוא אמון עליו.

תרגום "מכון המאור" הוא תרגום שלכאורה נצמד יותר למבנה המשפטים בערבית (רק בכך מצאו להם מהדירין עדיפות לכאורה על תרגום הרב קאפח), אולם דא עקא צמידותו גורמת לו ליצור משפטים עמומים ומסורבלים, חלקם יכולים להביא להבנה מוטעית כמו בברכות ב,א, וחלקם הם סתם מטבעות לשון שאינם רגילים בערבית בת ימינו כגון "על השבירה שתהיה במקדש" וכמו "הנוסח המושכל".

חלק מההערות של "מכון המאור" כוללות בתוכם ביאורים נחמדים לדברי הרמב"ם בפרהמ"ש, וחלק מההערות כוללות בתוכם התפלמסויות יתר שאין להם ולמשנת הרמב"ם כלום.

4. הומינר מזכרות - את האירוע שלכם לא ישכחו
-ועכשיו מגיע לכם מתנה!

מרחביה

מזמור 108

mzohar

מתוך הקדמת המתרגם לפיהמ"ש לסדר קדשים:

וכל הידוע עד ודין שהמעתיק משלון אל לשון לא ימלט משגיאות מכמה טעמים הא' שצריך להקדים המאוחר ולאחר המוקדם כד' שיוכן העניין בלשון המועתק. שאם מעתיק מלה במלה בלי איחור והקדמה ישתבש הענין לפי שאין כל הלשונות שוות להלקדים ולאחר מלות ידועות. עוד שלשון הקודש בעונותינו היום קצר בפינו ואין אנו רגילין לספור בו ספורים כ"ש להעתיק אלו ספרים:

עוד יש בלשון ערב מלה א' מורה פעם על עניין א' ופעם על ענין שני הכל לפי מקומו ועניינים אחרים יאריך ספורם עכשיו שמביאין לידי שבוש. כ"ש שהנמצא בדינו מספרי הפירושים האלו אינן מוגהין ויש בהן תוספת וגרוע ושיבוש בעניינים. ומי יוכל לתרץ קושא או לתקן ענין בסדר זה שאין בקיאין בו אלא גדולי ישראל:

האחד שהיא מלאכה לשם שמים וצור יצוק עמדי. וחבירי יקיימוה בידי:

לפיכך אפיל אני תחנוני לפני כל הקורא בהעתקתי זו לדון אותו לכף זכות במה שנכנסתי לפני ולפנים עם הנגשים אלה. וכשימצא בו טעות יתלה בשינוי הלשון או בשבוש הספרים שבידינו או שום דבר מכל מה שזכרתי למעלה. אולי יוכל הועיל אולי יציל, ואם לא ימצא דרך להצילי. וממים הטעות להעלני. יתקן המעוות אחר שיתבאר אצלו שהוא מתקן ואלהים ישלם לו גמול טוב במעשה ידי. כרח רחמיו וחסדינו."

מ. זוהר

זכר סגולה

הלך

התגלו עוד כ"י?

11/21/2009 10:36 PM

אגב מעניינת עדותו של ר"י שילת (הקדמת מהד' להקדמות הרמב"ם למשנה) על תרגום הרב קאפח:

"גם ברוב המסכתות שאכן הושתתו על כתב יד הרמב"ם מגלה השוואה מדויקת לכתב היד מספר מסוים של שגיאות, הן שגיאות דפוס הן שגיאות קריאה והן פליטות קולמוס, רובן קלות ערך מאוד, אך פעמים שיש להן משמעות".

לשון הרמב"ם בהקדמת אגרתו לאבן תבון בענין תרגום מו"נ:

"והוא שכל מי שירצה להעתיק מלשון אל לשון ויכון לתרגם המלה אחת במלה אחת וישמור גם סדר המאמר וסדר הדברים יסרח מאוד, ותבוא העתקתו מספקת ומשובשת ביותר... ואין ראוי לעשות כן, אבל צריך למעתיק מלשון אל לשון שיבין הענין תחלה ואחר כך יספר אותו במה שיובן ממנו הענין ההוא בלשון היא, וא"א אפשר לו מבלתי שיקדים ויאחר ויספר על מלה אחת במלים רבות ויספר על מלות רבות במלה אחת ויחסר תבנות עד שיסודר הענין ויובן לפי הלשון ההיא אשר יעתיק אליה"

נשלח ב-9/6/2009 10:51

מואדיב

דרום_חוקר כתב:

1.

בא נסכים, תרגם "מכון המאור" הוא מילולי, מילה מול מילה, אבל הוא מסורבל ועמום, כי המתרגם מילה מול מילה יוצר תרגום עמום, ואם תירצה אמור משובש, ועמימותו גורמת לו לכלול משפטים לא מובנים, כך שהקורא בסופו של דבר לא מבין כראוי את דברי הרמב"ם.

2.

המילים "הנוסח המושכל" הם תרגום מילולי, אבל תרגום זה עמום, כי "הנוסח" הוא לא "מושכל" ולא משכיל, אלא מקרא הכולל בתוכו "השכלה" וחכמה, ואם תרצה אמור המקרא המחוכם, בעברית יש צמד מילים הנוסח המושכל, אבל בעברית צמד מילים אלה אינו ברור, ובא הרב קאפח וחשך את הטעות עם תרגומו הענייני.

3.

ובכלל המילה "הנוסח" בערבית, פירושה "המקרא" בעברית, כך שמתרגם שמתחסד להישאר כאילו צמוד למקור, יוצר מילה שאין לה שום משמעות בעברית, וכי מה עניין נוסח אצל ה' שלימד את משה, נוסח ספרד, נוסח אשכנז, ואולי נוסח טימן, אמור מעתה מקרא ולא נוסח.

4.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת זבחים פרק יא משנה ה

תרגום הרב קאפח

שבירת כלי חרש אם בשל בו את החטאת מפורש בתורה, ואין שם בפסוק שתהא השבירה במקדש, אלא שעשו דינו כדין הכבוס שנאמר בו בכתוב שיהא במקדש.

תרגום מכון המאור

שבירת כלי חרש שבשל בו את החטאת כתוב בתורה, ואין שם בכתוב על השבירה שתהיה במקדש, אלא דנו בו כדין הכבוס שנכתב בו שיהא במקדש.

המקור הערבי

שבירת כלי חרש אדיא טבד' פיה אלחטאת נץ אלתורה, וליס ת'ס נץ פי אן אלכסאר יכון פיה אלמקדש, לכנה חמל מחמל אלכבוס אלדי ג'א פיה אלנץ אן יכון פיה אלמקדש.

צמד המילים "על השבירה שתהיה במקדש" הם מסורבלות ועמומות, ובעברית לא אומרים ואין שם בפסוק על השבירה, אלא אומרים ואין שם בפסוק שתהא השבירה.

צמד המילים "אלא דנו בו כדין הכבוס" גם הוא אנו ברור, הוא מתייחס לדין של שבירת כלי חרס במקדש דוקא, כאילו דנו בו, ודברו אודותיו, וכאמור יותר ברור לומר "עשו דינו כדין הכיבוס", וחכמים הם שעשו את דין שבירת כלי חרס כדין כיבוס, וישבור במקדש דוקא.

דרום חוקר:

1. איני יכול להסכים להערה גורפת כלפי תרגום המאור, כשאני מונח מולי, וודאי כשהדוגמאות שהובאו לעיל אינן מול המקור. הדוגמא היחידה שהבאת עם המקור, אינה בהכרח מחזקת את טענתך, אם כי היא מעלה בעיות אחרות - ועל כך בהמשך.
 2. תמהני כיצד אתה קובע כי המלים "הנוסח המושכל" הן תרגום מילולי, בעוד אינך רואה מולך את המקור הכתוב ערבית. יפה לכולנו, הרוצים למתוח ביקורת, מידת הזהירות. יתכן כי אתה צודק בניחושך, אולם מדובר בניחוש.
 3. חוששני כי גם כאן נספחת. איני יודע מהי המלה הכתובה שם בערבית, אם כי אני יכול לנסות ולשער שמה שכתוב שם זה "נץ". למלה זו מספר משמעויות, ואחת הנפוצות שבהן היא דוקא "נוסח". איני יודע אם זו אכן המלה, ואם זו המלה, אם התרגום המתאים הוא באמת "נוסח", אולם קשה לי להסכים עם הקביעה הגורפת.
 4. ראשית, דומני כי נפלה טעות סופר בהעתקתך את הנוסח הערבי, וכי פעמיים כתבת "פיה" במקום "פי" - במקומות אותן צינתי לעיל - קשה לי להניח כי נכתב שם כפי שכתבת.
- שנית, אם העתקת התרגומים מדויקת, הרי שהתרגום של מכון המאור אינו טוב.
- לדוגמא:
- 4.1 "שבירת כלי חרס אדא טבך פיה אלחטאת" יכול להיתרגם או כפי שתרגם הרב קאפח זצ"ל: "...אם בשל בו את החטאת" או לתרגם כך "...כאשר בשל בו את החטאת", או "...כשבשל בו את החטאת". התרגום "שבשל בו" - אם כך אכן נכתב, אינו מדויק.
 - 4.2 "...וליס תם נץ פי אן אלכסאר יכון פי אלמקדש". משמעות דברי רבינו: שלא נכתב שם, באותו הפסוק, כי שבירת הכלי צריכה להיות דוקא במקדש. ניתן לקרוא זאת גם בקריאה של מלה אחת בצורה שונה, כי לא כתוב עוד, באותו הפסוק, כי שבירת הכלי צריכה להיות דוקא במקדש.
- מילולית, אם נתרגם מלה במלה, כך נכתב: "...ואין שם בפסוק כי השבירה תהיה בבית המקדש".
- ניתן גם לקרוא באופן שונה את המלה תם ואז יהיה כתוב "... ואין עוד בפסוק כי...".
- לכתוב במקום "הפסוק" את המלה "כתוב" או "הכתוב", זה תרגום סביר, משום שהמלה "נץ" - משמעויות מספר לה, וזה אפשרי. אלא שהמשך התרגום מעיד, בעיקר, על סירבול ויכולת תרגומית נמוכה. "פי אן אלכסאר" לא יכול להיתרגם כפי שתורגם, אלא אם המתרגם אינו שולט היטב בעברית. הניסוח מסורבל, כבד ועלול להטעות.
- מהדוגמא שהבאת אני יכול להיות שותף לחוות הדעת שאינה מחמיאה לתרגום של מכון המאור, אולם קשה לי לתלות את הסיבה בצמידות למקור הערבי. דומני - על פי הדוגמא שהובאה - שמדובר כאן בחובבנות גרידא.

תשלח ב-9/6/2009 23:10

דרום חוקר

מואדיב

כאשר באים לבדוק תרגום יש 2 נושאים בהם צריך הבדוק להתמקד

1- האם התרגום מדויק וצמוד למקור.

2- האם העברית של המתרגם ברורה וקריאה, או שהיא מסורבלת ועמומה.

ועוד נקודה, כאשר רואים תרגום מסורבל, הדבר נובע מ-2 סיבות

1- המתרגם השתדל להיצמד למקור הערבי, וצמידותו גרמה לשיבוש העברית, כפי שהדבר מפורסם בתרגומי המתרגמים.

2- המתרגם הוא סתם משורר חובבן, כדוגמת אלחריזי, והוא מחבר ריחוף על פני הטקסט מאשר הדיוק בו.

והנה, בבואנו לבקר את תרגום "מכון המאור" התמקדנו בעיקר בסעיף 2, האם תרגומם ברור וקריא, או שהוא מסורבל ועמום.

בנוגע לדיוק תרגומם, נקודת המוצא היתה כי הם אינם פושעים, ולא חובבנים, ולפיכך מן הסתם העמעום בתרגומם נובע מצמידות למקור, וההודעה נפתחה במילים "בא נסכים", תרגם "מכון המאור" הוא מילולי, מילה מול מילה, אבל הוא מסורבל ועמום", כלומר בא ניקח נקודה זו כנקודת מוצא, וממנה יתפתח כל הדיון.

והנה מתברר כי אתה אינך מסכים אפילו לכך, אתה מלין מדוע אני מליץ יושר כי תרגומם הוא מילולי, מניין לי הדבר, על פי הדוגמה שראית הם סתם חובבנים.

אכן יאים הדברים למי שאמרם.

כעת נעבור לדון בסעיפים שערכת

1- אינך מסכים לקביעה הגורפת כי תרגומם מילולי, אין הוכחות לכך.

צדקת בדברך, אבל אין כאן קביעה גורפת אלא נקודת מוצא, גם אם הסרבול בתרגומם נובע מצמידות ולא מפשיעה, אבל הוא משובש ולא ברור.

מעולם לא היה דיון על דיוק תרגומם מול המקור, כך שאתה רוצה שמישהו יוכיח לך כי תרגום המאור צמוד למקור, כאשר האדם שמולך בכלל לא דן בנושא זה, אלא הוא אומר, בא נניח כי תרגומם צמוד למקור, כעת בא נבדוק האם הצמידות הביאה תועלת או עמעום.

אם הייתי חושב שהם חובבנים ופושעים לא הייתי דן בכלל בדבריהם.

2- בסעיף זה יצאת לשאול מניין לי כי הנוסח המושכל הוא צמוד למקור, כמו בסעיף הקודם יש כאן 2 נקודות דיון, אדם אחד אומר בא נניח כי התרגום מדויק, והוא צמוד למקור, אבל הבעיה בתרגום איננה הדיוק אלא העמעום, ובא חברו ומבקר אותו מנין לך שהוא מדויק, במחילה מהחבר נושא הדיון אינו הדיוק אלא העמעום.

3- בסעיף זה שוב יצאת לדון בדיוק התרגום נוסח, ואנו איננו מדברים בדיוק אלא בעברית, אין בעברית צמד מילים הנוסח המושכל, לא היו ולא יהיו, אנו מדברים על עברית משובשת, ואתה מחפש צמידות למקור, זה לא נושא הדיון, וכבר נתבאר כי גם אם זה תרגום מילולי, אבל המתרגם צריך להמיר מילים אלה למילים ברורות בעברית, ולא למילים עמומות ארכאיות.

4- בסעיף זה אתה מנחש כי צריך לתקן את הנוסח הערבי, אין צורך לנחש, הנוסח הערבי שהועתק הוא מדויק להפליא, כך כתוב במהדורת הרב קאפח, כך קדשים, עמ' עו'.

סוף דבר

ההודעה שכתבנו בנויה על נקודת מוצא, והיא דנה בעמעום העברית ובשיבוש העניין, אבל אין להכניס בה את נושא הצמידות למקור כי זה לא נושא הדיון.

מי שלא מסכים לנקודת המוצא כי תרגום המאור הוא תרגום הצמוד למקור, ועמעומו נובע מצמידותו למקור, כאשר קורה הרבה למתרגמים, אלא הוא חושב כי העמעום בתרגום המאור נובע מחובבנות ופשיעה, מחמן להציג את שיטתו בצורה מסודרת.

שלח ב-10/6/2009 01:40

דרום_חוקר

תרגום "מכון המאור" צמוד למבנה המשפט בשפה הערבית להלן דוגמה

תרגום מואדיב

מילולית, אם נתרגם מלה במלה, כך נכתב: "...ואין שם בפסוק כי השבירה תהיה בבית המקדש".

תרגום מכון המאור

ואין שם בכתוב על השבירה שתהיה במקדש

תרגום הרב קאפח

ואין שם בפסוק שתהא השבירה במקדש

אם נתבונן בתרגום מואדיב, תרגום מילולי מילה במילה, הוא הקדים מילת יחס "כי" לפני המילה "השבירה"
גם תרגום המאור, תרגום מילולי מילה במילה, הוקדמה מילת יחס "על" לפני המילה "השבירה".

רק הרב קאפח שתירגם עניינית, העז להשמיט מילת יחס זו מהעברית, כי אין לה מקום בעברית בת ימינו, והוא גם העז להקדים את המילה שתהא למילה השבירה, שלא כמבנה המשפט בערבית, ושלא כמו תרגום מואדיב ותרגום מכון המאור.

נמצא שנתבררו הדברים אשר אמרנו

ותודה למואדיב, שתרגומו הבהיר, הבהיר את העניין, בצורה מוחלטת.

מנותק

זכר

נשלח ב-10/6/2009 21:01

דרום_חוקר

תיקון טעות

בסעיף 4 צודק מואדיב, טעיתי בהעתקת המקור הערבי, ותודה למואדיב על תיקונו.

להלן הנוסח המתוקן

המקור הערבי

שבירת כלי חרש אדיא טבך' פיה אלחטאת נץ אלתורה, וליס תיס נץ פי אן אלכסאר יכון פי אלמקדש, לכנה חמל מחמל אלכבוס אלדיי גיא פיה אלנץ אן יכון פי אלמקדש.

מנותק

זכר

נשלח ב-11/6/2009 13:36

אקורדיון

חוקר !

אני דווקא רואה בדוגמא שהבאת ממסכת ברכות סיבה הכרחית לצמידות למקור, קח את ביאורו של הר' קאפח "אם נתכון לקרות", מילים אלו חסרות מאד ביחס לפירושן וכפי שביארת בעצמך, כי כוונת הרמב"ם היא שיתכוון לקריאה לשם קריאה, שהרי גם המגיה קורא ומתכוון לכך, אלא שאין דעתו בשביל עצמה אלא להגיה דרך קריאתו, ולכן הוכרח הרמב"ם להוסיף את המילה "דעתו" לקריאה כפי שתרגמוהו ב'מאור', (ואף בוויילנא ניסו למצוא את הביטוי למילה זו אך ללא הצלחה), אז נכון שתרגומו של הר' קאפח יותר קריא, אך לפעמים הוא מפספס בזה את הדגש של הדברים, שזה בוודאי יותר קריטי לשמור על תוכן הדברים מאשר על סגנון.

ואמנם יש מקומות שההיצמדות אינו מוסיפה תוכן או ביאור, אך מאחר ואדם אינו יכול שלא לטעות, ולא תמיד יבחין האם השינוי בסגנון הוא אף שינוי במשמעות, לכן נכונה מאד דרכם של עורכי המאור (בהנחה שאכן תרגומם תואם במדויק את הנוסח המקורי), בהיצמדות תמידית ללשונו הזהב המדוקדקת של הרמב"ם.

מנותק

זכר

נשלח ב-11/6/2009 14:20

מואדיב

רבי יהודה אומר: כל המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי"

אקורדיון:

לא ניתן לשפוט טיבם של תרגומים כשאין המקור מונח לפנינו. הכיצד אתה טוען מה מעביר את המשמעות המקורית טוב יותר, כשאין רואה מולך את המקור?

מנותק

זכר

נשלח ב-11/6/2009 16:27

אקורדיין

מואדיב!

הן מהתרגום הווילמאי והן מהמאור ניכר שיש כאן תוספת מילה לשונו של הרמב"ם שהר' קאפח השמיטה.

ואגב ביררתי על המתרגם של המאור, הינו הרב עזרא קורח, ת"ח מפורסם מכולל חזו"א, הידוע כבקיא נפלא בשפה הערבית העתיקה ומומחה ללשון (איני מכירו אישית, אך מכריו אנשים מהימנים כך אמרו לי), בתקוה שאכן עשה עבודה מושלמת.

נשלח ב-11/6/2009 17:00

דרום_חוקר

אקורדיין

אם במתרגם של מכון המאור עסקינן, אני מכיר אותו אישית, וגם את אחיו הרב, ואחיו הרב מכיר אותי, וגם את אביהם זצ"ל היכרתי, וגם יש לנו קרבה משפחתית ברמת יחס 6. (חמות אחיו, אחות של וכו')

ולמרות הכל, הדיון לגופו של נושא, והבוחר יבחר.

מנהל לחץ כאן לנעילת האשכול

בית > פחמים > דת ואמונה > עמר כאן וחשבים > 'תרגם לראשונה על טהרת הקדש'-מהדורה חדשה של פה"מ

סך הכל 4 דפים. 1 < 2 3 4 >

© 2009 כל הזכויות שמורות. מלבל נטוורקס

זה זזה | משוב ותמיכה | תקנון ותנאי שרות | הצהרת פרטיות | אודות האתר | שאלות ותשובות | מקלדת עברית | פרסום | עזרה | דרושים | צור קשר

009 |

הפך לדף הבית | חסון

Google

Search Web hevre.co.il

הייד פארק | תורה | הייד פארק | פיק | הכריות | זה חזק | בחדר

לטיפים לחסון באנרגיה בבית - לחצו כאן!

בית • פורומים • הרשם • התחברות • פתח ונהל פורום • כניסה למנהלים

בית • פורומים • דת ואמונה • עצור כאן חושבים • 'תורגם לראשונה על טהרת הקדש'-מהדורה חדשה של פה"

שלום אורח. באפשרותך להתחבר או להירשם

הצג 15 הודעות בעמוד

סך הכל 4 דפים. 1

נשלח ב-11/6/2009 17:43

אבן סינא

תמהני על סופרים מושחזים וחכמים מחוכמים, המתפלפלים ומתפלספים בארוכה מבלי לשים ליבם לתורפם של אשר כפי שכבר הערתי בפורום אחר הוא:

אא"ג (אלעס איז געלט).

בראיון עם הרב קורח בעיתון בקהילה הצביע הרב במובלע על הנקודה, שהושמטה לחלוטין מכל הפרסומים הר והקנויים. תרגומו של הרב קפאח הוא רכושו הקנייני והבלעדי של מוסד הרב קוק. מכון המאור שביקש להכניס הש"סין שלו תרגום חדש לפיהמ"ש לא יכול היה להשתמש בתרגומו של הגר"ק, ולא היה לו מנוס מלממן תרגום של פיהמ"ש. לאחר שאולץ המכון לתרגם מחדש, לא יכול היה אפילו אם רצה להיות קרוב לתרגומו של הר"ק, וב השיטת תרגום משונה וחסרת טעם.

מחבר זכר

נשלח ב-11/6/2009 21:10

מואדיב

אקורדיון כתב:

מואדיב!

הן מהתרגום הווילנאי והן מהמאור ניכר שיש כאן תוספת מילה לשונו של הרמב"ם שהר' קאפח השמיטה.

ואגב ביררתי על המתרגם של המאור, הינו הרב עזרא קורח, ת"ח מפורסם מכולל חזו"א, הידוע כבקיא נפלא בשפה הערבית העתיקה ומומחה ללשון (איני מכירו אישית, אך מכירו אנשים מהימנים כך אמרו לי), בתקוה שאכן עשה עבודה מושלמת.

העובדה כי שני תרגומים שונים, שאחד מהם היה מונח לפני המתרגם את השני, משתמשים באותה המלה, אינה מעידה וול מאומה על טיב התרגום. שוב אחרזר ואשנה על אמת פשוטה ובהירה:

לא ניתן לקבוע את טיבו של תרגום, כשלא מביטים במקור. יש צורך קל, אפשר לומר, גם לדעת לקרוא את המקור כדי לבחון מולו את התרגום, אך גם ידיעה כזו אינה מועילה אם המקור אינו מונח לפני הבא לבחון ולקבוע.

כשאני בא לבחון את טיבו של תרגום, אני נוקט מספר פעולות. אף אחת מהן אינה כרוכה בבירור זהותו של המתרגם. אמנם, אם משם משפחתו של המתרגם עולה כי הוא צאצא של אדירים מארצות הדרום, זכות אבות תעמוד לו, ו"נוה שלום" יהיה ביתו, אך אין בכך כל קשר לתרגום. את טיבו של התרגום בוחנים בהשוואה בין המקור לבין התרגום, בדרכים הידועות. שם המתרגם מהווה, אולי, פרמטר חשוב כדי ללמד אם התרגום נעשה "על טהרת הקדש", אך לא כדי לדעת איך מתרגמים כיאות.

מחבר זכר

11/6/2009 21:52:52

דרום_חוקר

המקור הערבי

הקדמת הרמב"ם למשנה

ואעלם, אן כל שריעה אנול אללה עלי משה רבינו אנהא אנמא אנולת עליה מע תפסירחא, פיקול אללה לה אלנץ, תים יקול לה תפסירח ותאווילה ומא תצימן דלץ אלנץ אלמחכם.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת ברכות פרק ב משנה א

וקולה אם כיון לבו, יריד בה אן אחציר אלניה לאלקראה, לאנה קד ימכן אן יכוון יצחח אלנקט ולא יגרץ קראה אלפרשה.

הערות

שאלתי 2 יודעי ערבית, להלן הערות על פי הסברם.

תפסיר תרגומו פירוש.

תאוויל תרגומו ביאור מפורט או מדרש או סתם פירוש.

נוסח הרב קאפח

דע שכל מצוה שנתן הקב"ה למשה רבינו ניתנה לו עם פירושה, היה הקב"ה אומר לו המקרא ואח"כ אומר לו פירושו וביאורו וכל מה שכלל אותו המקרא המוחכם,

נוסח מכון המאור

דע כי כל מצוה שנתן ה' למשה רבינו לא ניתנה לו אלא עם פירושה, היה ה' אומר לו את הנוסח ושוב אומר לו פירושו ומדרשו וכל מה שכלל אותו הנוסח המושכל,

לפי תרגום הרב קאפח ביאר ה' למשה את פירוש המקרא ואת ביאורו, כלומר מעבר לפירוש המילולי כלל ההסבר גם ביאור מפורט מה כולל כל מקרא, איזה הלכות כלולות ורמזות בו, ומי שירצה יאמר כשיטת הגר"א או המלבי"ם, אבל הדרשות שבתלמוד, הם מחכמים ומשה לא שמעם בהר סיני.

לפי תרגום מכון המאור ביאר ה' למשה פירוש מילולי וגם לימדו דרשות, כלומר שהדרשות המופיעות בתלמוד כבר בסיני היה ה' יושב ודורש למשה, והוא לימדו על כל פסוק ופסוק לא פשט עמוק (כגר"א והמלבי"ם), אלא דרשות חז"ל.

אלנץ אלמחכם תרגומו המקרא המוחכם.

תרגום מכון המאור כולל בתוכו כאן פשיעה במזיד, הם לקחו את אחד מפירושי המילה נץ, נוסח, ואת המילה אלמחכם הם תרגמו בצורה מסורבלת להחריד, המושכל, וכעת התקבל תרגום לתפארת הנוסח המושכל, זה אולי יפה כחידה אבל לא כתרגום.

כבר אמרנו כי לפי תרגום הרב קאפח, כלל ההסבר גם ביאור מפורט, ואלו דברי הרמב"ם מיד בהמשך וכל מה שכלל אותו המקרא מוחכם, כלומר כאן הרמב"ם מבאר מהו אותו ביאור מפורט, מה שכולל המקרא המוחכם, אבל עד דרשות לא הגענו.

אם היו הדרשות מגיעות מסיני לא היה בהם מחלוקת, ויש אומרים שכחם וחזרו ויסדום.

אן אחציר אלניה לאלקראה

אחציר תרגומו נתכוון

אלניה תרגומו בתשוקה

לאלקראה תרגומו לקריאה

תרגום מילולי, אם נתכוון בתשוקה לקריאה.

תרגום הרב קאפח

ואמרו אם כיון לבו, ר"ל אם נתכוון לקרות, לפי שאפשר שהוא מגיה הניקוד ולא נתכוון לקריאת הפרשה.

תרגום וילנא

ומה שאמר אם כיון לבו יצא, ר"ל אם יש להם לבו ומחשבתו ורעיונו לקריאה ההיא, שאפשר לשמור הניקוד ולא יתכוין לקריאת

הפרשה,

תרגום מכון המאור

ומה שאמר אם כיון לבו, כוונתו בזה אם נתן זעתו לקריאה, לפי שאפשר שהוא מגיה חניקוד ואינו מתכוין לקריאת הפרשה.

הרב קאפח ראה את המליצה הערבית (נתכון בתשוקה), והוא גם ראה את משפט ההמשך ולא נתכון לקריאת הפרשה, ולפיכך הוא תרגם עניינית, והשמיט את המליצה והשאיר את הפירוש, נתכון לקרות לפי שאפשר שלא יתכון לקריאת הפרשה.

בתרגום ווילנה בנו על התשוקה מגדל, לבו ומחשבתו ורעיוניו.
בתרגום מכון המאור הפכו את התשוקה לנתינת דעה.

וכבר ביארנו כי הכנסת הדעה כאן לקריאה, גורמת לעמעום, ואם תרצה אמור לשיבוש, כי כעת יבוא המפרש לפרש כי צריך דעה בקריאה, ואולי גם כוונה, וכעת יתפתח פולמוס מהי אותה דעה וכוונה ורעיון.

סוף דבר

בזאת התחלנו ובזאת נסיים, תרגום הרב קאפח הוא המעולה מכולם, ומי שרוצה לדייק היטב בדברי הרמב"ם, מומלץ לו שיעשה זאת ממהדורות.

תוקן על ידי דרום_חוקר ב- 11/06/2009 21:52:42

משלח ב- 12/6/2009 01:50:00

אקורדיון

חוקר נכבד,

בנוגע לדרשות חז"ל אם נאמרו בסיני, הוא מפורש בברכות ה. מגילה יט; ירושלמי פאה פ"ב ה"ד, ובעוד מקומות שכולם נאמרו למשה בסיני, ותמיהני עליך.

באשר לפירוש בפ"ב ברכות, ברור שהרמב"ם לא הוסיף את המילה "אלניה" חנם, ואיך יותר להתעלם ממנה? , ובהחלט יכולה הכוונה במילה שעניינה תשוקה להתפרש כדעת ורצון, ואם כך טוב פירש הר" קורח.

סיטריין - מסעדה חלבית ודגים משובחת -
קיטח על כל אחחה זוגית

סודות- ספרים כלכליים - ספרים מרתקים על
יזמות, גדל, כלכלת משפחה, בוססה ועו

מכון הקריאה ברנשטיין - ילדכם טובל מדיסלקציה?
השיטה שלנו תציל אותו! כנסו

משלח ב- 12/6/2009 09:55:00

מואדיב

כמה הערות לשוניות:

1.
הרמב"ם, ככל גדולינו שחיו בתקופה ההיא באיזורים דוברי הערבית, היה מעורה בתרבות הקיימת, ושלט היטב בשפה הערבית. שפתו של הרמב"ם דומה לשפתם של פילוסופים ומלומדים אחרים שכתבו בזמנו, ויש צורך להכירה כדי להבין את שכתב. למתעניינים - כדאי להניח את היד על המילון "לערבית יהודית" של הפרופסור בלאו יב"א, וכן לקרוא את הקדמותיו של הרב קפ"ח צ"ל לתרגומיו.

2.
מלאכת התרגום אינה מדע מדויק. פעמים רבות שמה שנכתב במלה אחת בשפה מסויימת, דורש פיסקה שלמה כדי להעבירו בשפה אחרת. לדוברי היידיש כאן, נסו, למשל, לתרגם את המונח "שלימזל" לשפה שאינה יידיש, או "כלבתא" (קלאפטע). בכתובה, פעמים שמלה אחת משמשת במשמעויות רבות, והמתרגם נכונה, עליו האחריות לתרגם בדרך בה תועבר המשמעות בצורה המיטבית. דומני כי לכך התכוונו דברי התנא כי המתרגם פסוק בצורתו - הרי זה בדאי.
כדי לתרגם בצורה מדויקת יש צורך ביותר מאשר ידיעת השפה בלבד. הכרת הכותבים והסביבה התרבותית בה חיו וכתבו - חיונית. כך, למשל, משמעות הביטוי בעברית "ליל שיש" שונה אם היא נאמרת על ידי צעיר חילוני תל-אביבי

(המתכוון ללילה בסופו של יום שישי - "ליל שבת" בלשוננו), או אם היא נאמרת על ידי ישראלי דתי, שמסתמא מתכוון ללילה שבין חמישי לשישי. הלילה המכונה על ידי דתיים "מוצאי שבת", נקרא בפי מגזר שלם בישראל כיום "ליל שבת", והמתרגם - צריך לדעת כדי לא לסעות.

3. השורש שר"ע בערבית, קשור לדרך, בדומה לדרך המשתרעת לפנינו בעברית. איזו היא דרך נכונה שיבור לו האדם? ברור, דרך ה', ואין תימה שבערבית, המונח המקביל ל"הלכה" היהודית, הוא ה"שריעה". למלה זו כמה פירושים, וכמלים נוספות בטקסטים שלפנינו, היא ניתנת להקרא בכמה וכמה צורות.

4. השורש נז"ל, בערבית, משמעותו "ירד". המלה "אָנַז" משמעותה "הוריד", והיא יכולה להקרא גם בניקוד אחר, אָנַז, ואז משמעותה "הורד" - בצורה סבילה. מישהו אחר הוריד אותה.

בטרמינולוגיה האסלאמית, זהו הפועל בו משתמשים כדי לתאר את ההתגלות, בה אללה לימד את מחמד, נביאם, את הקראן - ספר הקודש של המוסלמים. אללה הוריד, באמצעות המלאך ג'בריל (=גבריאל) את הפרשיות (סורה, כמו "שורה" בעברית).

5. המלה "תפסיר" הינה שם הפעולה של השורש פס"ר הערבי, כמו גם צורת המקור. שורש זה מקביל לשורש פש"ר העברי. תפסיר, משמעותו הישירה - פירוש. להסביר את פשר הדבר. לפשר, לבאר. השורש או"ל, הוראתו המקורית קשורה לראשונות, אחד, ראשון. ירושלים היא כיוון התפילה הראשון - "אולת אלקבלתין", שלשום הוא אתמול הראשון - "אמס אלאול", ופרימיטיבי הוא "אולי". "תאוויל" הינה שם הפעולה של שורש זה, כמו גם צורת המקור. המשמעות היא פירוש, או פירוש מעמיק יותר. פירוש שתי מלים אלו הוא כפי שהסביר יפה למעלה דרום חוקר.

6. השורש חכ"ם בערבית משמעויותיו רבות. ראשית חכמה - הוא דומה במשמעות לעברית ולארמית, במשמעויות הידועות לנו. בנוסף, משמעויותיו כן בקשר לשלטון וממשל, שפיטה וכיוצה באלו.

כעת, הבה נעבור לבחון את המשפט הראשון שהביא למעלה דרום חוקר, ואת שני התרגומים המושווים.

מקור:
אעלם, אן כל שריעה אנזל אללה עלי משה רבינו

תרגום הרב קאפח:
דע שכל מצוה שנתן חקבי"ח למשה רבינו

תרגום מכון המאור:
דע כי כל מצוה שנתן ה' למשה רבינו

הערתי:
אין יתרון בחלק זה לאף אחד מהתרגומים. בשניהם, לענ"ד, הבחירה במלה "מצווה" לתרגום המלה הערבית "שריעה" היא בחירה טובה. לתרגם את ה"אן" הערבית כ"ש" או כ"כי" - אלו שתי חלופות שקולות בעיני. כמו כן, לתרגם "אללה" בתור הקב"ה או ה' זו בחירה סגנונית שאין, בעיני, עדיפות בהכרח לאחת על רעותה.

הבה נמשיך:

מקור:
אנהא אנמא אנזלת עליה מע תפסירהא

תרגום הרב קאפח:
ניתנה לו עם פירושה

תרגום מכון המאור:
לא ניתנה לו אלא עם פירושה

הערתי:

יתרון תרגום הרב קאפח בולט כאן גם למי שאינו בקי בשפת המקור. כאן מודגמת היטב הטענה של דרום חוקר אודות הצמיחות ללשון המקור הערבית. שתי המלים "אנהא אנמא", לו הייתי מתרגמן מילולית, הייתי מתרגמן בדומה לתרגום מכון המאור. מכון המאור השמיט - ונכון עשה - את ה"אנהא", אך את המבנה הערבי הקלאסי של השלילה הכפולה - הותיר על כנו. לענ"ד, אין הבדל בין המשמעות, אולם מבחינת העברית, אין ספק מה ברור ונהיר יותר לקורא - ותרגומו של הרב קאפח עדיף על המבנה המסורבל של שלילה כפולה, בתרגום מכון המאור.

כהערה נוספת, אני מפנה את תשומת הלב לבחירתו של הרמב"ם בפועל "אנדל" לגבי המצוות - ראו הערה 4 למעלה.

הבה נמשיך:

מקור:

פיקול אללה לה אלנץ

תרגום הרב קאפח:

היה חקבי"ה אומר לו המקרא

תרגום מכון המאור:

היה ח' אומר לו את חנוסח

הערתי:

כבר הערתי בדיון זה למעלה כי למלה "נץ" כמה משמעויות בערבית. לו הייתי צריך להסביר, בלשוני אני, את דברי הרב כאן, הייתי אומר כי ה' היה אומר לו את המצווה עצמה, ואחר כך מסביר. אינני יודע לומר כי אחד מהתרגומים שגוי כאן, אך לו הייתי צריך לבחור באחד מהם, הייתי מעדיף את תרגומו של הרב קאפח, שלדעתי מעביר כאן טוב יותר את כוונת המקור. שהרי אין הכוונה לנוסח הטקסט דוקא, אלא להבחין בין האמירה הראשונה לבין מה שנאמר אחריה.

אעיר כאן כי התרגום של "פיקול" כ"היה אומר", אינו כה טריוויאלי, וחוקר בלשני אולי היה אומר כי אחד מהתרגומים היה מונח לפניו של השני, וכי יתכן כי האחד הושפע - אף אם לא במודע - מהשני.

הבה נמשיך:

מקור:

ת"ם יקול לח תפסירה ותאווילה

תרגום הרב קאפח:

ואחי"כ אומר לו פירוש וביאורו

תרגום מכון המאור:

שוב אומר לו פירוש ומדרשו

הערתי:

כאן נפלה שגגה מתחת ידי מי שהעתיק את דברי המתרגם של מכון המאור. משמעות המלה "ת"ם" היא ברורה, ומדובר כאן בתיאור זמן יחסי - אחר כך. מאחר וקשה לטעות בפירוש מלה מוכרת זו, או שבמהלך העבודה טעה מי שהעביר לדפוס את דברי המתרגם, או שבשל היכרות קודמת עם מדרשי חז"ל, טעה המתרגם וכתב את שידע מלימודיו ולא את שכתוב ומונח לפניו.

גם בהמשך, לגבי תפסיר ותאוויל, אני מסכים עם דבריו של דרום חוקר.

וכעת לחלק האחרון, הקשה מכולם:

מקור:

ומא תצ'מן ד'לך אלנץ אלמחכם

תרגום הרב קאפח:

וכל מה שכלל אותו המקרא המחוכם

תרגום מכון המאור:

וכל מה שכלל אותו הנוסח המושכל

הערתי:

ראשית, המלה "כל" לא מופיעה כלל בדברי הרב. למרות זאת, צודקים המתרגמים שהוסיפו אותה, משום שכדי להעביר לעברית את המשמעות של דברי הרב בערבית, דורשת העברית כאן הוספת מלה זו, ויפה עשו. משמעות דברי הרב כאן מובנת: ה' מסר למשה את המצוה, אחר כך את פירושה ואת כל מה שנכלל באותו הפסוק/המצוה, שנמסר ראשון. אלא שהרב הוסיף מלת תואר לפסוק/המקרא/הנוסח, אמלה "אלמחכם".

הואיל וכתב היד אינו מנוקד, ניתן לקרוא את המלה בפעיל או בסביל. כפי שהוסבר לעיל, יש כמה וכמה משמעויות לשורש זה, אולם ניתן לשלול את חלקן מיד: ברור כי המקרא האמור אינו שולט או מושל (ולא נשלט, כמוכן). ברור גם כי הוא אינו שופט או נשפט, ואנו חוזרים למשמעות המקורית, זו המשותפת לשפה העברית. "מושכל", אם כן, אינו טעות בוטה המחייבת לצעוק, אולם אין המדובר בתרגום מדויק. אינני יודע אם הייתי מסוגל לבחור תרגום טוב יותר משניים אלו, אע"פ ששניהם אינם מושלמים כדי להעביר את המשמעות המקורית. אין ספק, מצד שני, ש"המושכל" זה תרגום מבלבל, ביחוד למי שבקי בלשון הרב, ויודע שמשמשים ב"מושכלות", בלשון חכמינו, לדברים אחרים לגמרי.

לסיכום:

אינני יודע מה צורך עלה להביא את התרגום החדש הזה בפני הלומד, חוששני שהוא אינו מוסיף על קודמו, אלא גורע. עדיף היה לנסות ולשכנע את מוסד הרב קוק להדפיס מהדורה נוספת מתרגומו של הרב קאפח.

נשלח ב-12/6/2009 11:38

אקורדיון

למישהו יש דוגמאות נוספות מהשינויים המשמעותיים יותר בתרגום "המאור"?

אגב אשמח אם ת"ח יוכלו להגיב על טיב הארות וההערות העוטרות את ההוצאה החדשה, כי לפי התרשמותי אכן ה"מאירים" עשו בזה עבודה נהדרת.

נשלח ב-12/6/2009 13:44

mdabraham

אקורדיון, רק הערה צדדית, שאינה קשורה לאשכול עצמו.

לא מפורש כן (=שהדרשות נמסדו למשה מסיני) בשום מקום, וזאת מן הסיבה הפשוטה שהדבר אינו נכון. דרשות חז"ל לא נמסרו למשה מסיני, אלא נוצרו על ידי חכמים לאורך הדורות. מיעוט שבמיעוט אולי נמסרו. וכבר הרמב"ם, נשוא האשכול, כתב שמספר הדרשות הסומכות הוא 'כמו שלושה או ארבעה'. ודרשות סומכות אלו דרשות שחכמים יצרו כדי לסמוך הלכות שנמסרו בסיני. אבל דרשות שבעצמן נמסרו מסיני, כנראה אין בכלל (אמנם עי' בהקדמת תו"ט הידועה, שכתב שיש דרשות אותן 'הראה' הקב"ה למשה בסיני, אבל בהחלט לא 'מסר' לו אותן, ולכן הן לא עברו הלאה במסורת). והמקורות שמדברים על כך שהדרשות נמסרו מסיני, כוונתם לומר שדרכי הדרש נמסרו מסיני, והתוצאות יש להתייחס אליהן כמו חלק מהתורה שנמסרה בסיני. ואף בזה לרמב"ם שיטה מיוחדת, בשורש השני, ואכ"מ.

נשלח ב-11/21/2009 10:37 PM

נשלח ב-12/6/2009 13:56

ספרן

וע"כ בהרחבה בספרם החדש של קסירר וגליקסברג "מסיני ללשכת הגזית", המכון הגבוה לתורה שע"י אוניברסיטת בר אילן, עמ' 38 ואילך.

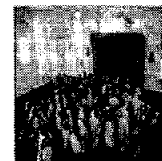
מפתח

זכר

נשלח ב-12/6/2009 14:44

מתניה_הכהן

נמחק

וסק על ידי מתניה_הכהן ב-12/6/2009 14:41:58

מחבר

זכר

נשלח ב-12/6/2009 14:46

דרום_חוקר

עוד תיקון טעות

מכיוון שהפסוק אומר "ואל תשכן באהליך עוולה" (איוב יא,ד), ומכיוון שאת ההודעה הקודמת ערכתי בעקבות דבריהם של 2 יודעי ערבית, ומכיוון שהשפה הערבית רחבה מני ים, ויכול יודע ערבית לפרש את המילה, ועדין פירושו איננו טעות אלא פשוט לא שייך לנושא הנידון כי בכל מקום יש למילה משמעות אחרת, ומכיוון שהעיון בספרים הביאני להבין שיש טעות במה שכתבתי, החלטתי לפרסם עוד תיקון טעות.

דברי מפי השמועה או מפי הכתב, ולפיכך החזרה ותיקון הטעות.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת ברכות פרק ב משנה א

וקולה אם כיון לבו, יריד בה אן אחציר אלניה לאלקראה, לאנה קד ימכן אן יכוון יצחח אלנקט ולא יגרץ' קראה אלפרשה.

אן אחצ'ר אלניה לאלקראה

אחצ'ר מילה זו תרגומה נזהר זהיר.

אלניה מילה זו תרגומה כוונה נתכוון.

לאלקראה מילה זו תרגומה לקריאה.

תרגום מילולי, אם נזהר בכוונה לקריאה.

תרגום הרב קאפח

ואמרנו אם כיון לבו, ר"ל אם נתכוון לקרות, לפי שאפשר שהוא מגיה הניקוד ולא נתכוון לקריאת הפרשה.

תרגום וילנא

ומה שאמרנו אם כיון לבו יצא, ר"ל אם ישים לבו ומחשבתו ודעיונו לקריאה ההיא, שאפשר לשמור הנקוד ולא יתכוון לקריאת הפרשה,

תרגום מכון המאור

ומה שאמרנו אם כיון לבו, כוונתו בזה אם נתן דעתו לקריאה, לפי שאפשר שהוא מגיה הניקוד ואינו מתכוין לקריאת הפרשה.

כעת, לפני שנעבור לדון בדברי המתרגמים, נכתוב עיון תלמודי.

משנה מסכת ברכות פרק ב משנה א

היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא.

כל מי שמצוי קצת בתלמוד, יודע כי כיון לבו, ביאורו נתן את דעתו ומחשבתו לקיום המצוה, או לביאור המילים שמוציא בפיו. ואם תרצה אמור מצוות צריכות כוונה, או כוונה לביאור המילים שמוציא מפיו.

והנה כאן במשנה כאשר כתוב אם כיון לבו, הביאור בדיוק להיפך, אין הביאור נתן את דעתו לקיום מצוה, ואין הביאור נתן

את דעתו למשמעות המילים שמוציא מפיו, אלא הביאור שנתכוון לבצע פעולת קריאה כהלכה ולא קריאה משובשת לפי הקריא.

לפיכך כאשר בא הרמב"ם לבאר את המשנה, הוא לא כתב אם כיון לבו, כלומר אם כיון את דעתו למצוה או לביאור המילים, אלא הוא האריך אם נזהר בכוונה לקריאה, כלומר אם הוא קרא קריאה הגונה ונזהר ונתכוון שתהיה קריאתו קריאה הגונה ולא קריאה משובשת, לפי שיתכן שהוא מגיה את הניקוד ואינו מתכוון בכלל לקריאת הפרשה, כלומר יתכן שהוא בכלל לא עושה מעשה קריאה אלא מעשה הגהה.

נמצא כי המילים שהוסיף הרמב"ם נזהר בכוונה לקריאה, מבארים מהי אותה כוונת לב שמוזכר במשנה, והם מבארים כי מדובר בזהירות וכוונה לקריאה, כלומר שהוא נזהר לבצע קריאה הגונה ונכונה.

כעת נעבור לדון בדברי המתרגמים השונים

הרב קאפח ראה את המילים בערבית "אם נזהר בכוונה לקריאה" והוא כדרכו בחר את דרך הקיצור וביאור העניין, מילים אלה משמעם שנתכוון לקרות, לבצע מעשה קריאה, כך הוא תרגם, ונמצא שבתרגומו הושמטה המילה נזהר, והמילה כוונה נהפכה ל- נתכוון.

בתרגומו הוא גם ראה את משפט ההמשך ולא נתכוון לקריאת הפרשה, ולפיכך הוא תרגם עניינית, נתכוון לקרות לפי שאפשר שמגיה הנקוד ולא יתכוון לקריאת הפרשה.

בתרגום ווילנה, הזהירות והכוונה לקריאה, הפכו שישים לבו ומחשבתו ורעיוניו לקריאה. בתרגום מכון המאור, הזהירות והכוונה לקריאה, הפכו לנתינת דעה לקריאה.

וכבר ביארנו כי הכנסת הדעה כאן לקריאה, גורמת לעמעום, ואם תרצה אמור לשיבוש, כי כעת יבוא המפרש לפרש כי צריך דעה בקריאה, ואולי גם כוונה, וכעת יתפתח פולמוס מהי אותה דעה וכוונה ורעיון.

תוקן על ידי דרום_חוקר ב- 12/06/2009 14:46:05

משלח ב-12/6/2009 18:28

לרשומכפול

דרום חוקר,

אולי יש בידי לפתור לך את הקושי:

בערבית, השורש חדר (דל"ת רפה כמו במילה האנגלית this) הוראתו זהירות, ואילו חצר (דל"ת דחוקה כמו הדחיקה של האות צ"י בהגייה העברית הנכונה) הוראתו נוכחות/הכנה/הבאה.

כך שקשה מאוד לכתוב משפט בעברית שהוא גם הפירוש המילולי המדויק של המשפט הערבי, והוא גם משפט קריא בעברית.

משלח ב-14/6/2009 10:15

מואדיב

דרום חוקר - יש"כ.

הערה לשונית:

בערבית, צורת המקור של הפועל (=לפעול), ושם הפעולה, זהים המה. לפיכך, כאשר בערבית נכתב "קראאה", ניתן לתרגם זאת גם כ"לקרוא", וגם כ"קריאה". על המתרגם לבחור את הצורה העברית המתאימה יותר לכוונת הטקסט הערבי.

דומני שכאן, במשפט שצוטט לעיל, נוח לי יותר עם תרגומו של הרב קאפח, שתרגם על פי הלשון המשמאית את צורת המקור, ולא את שם הפעולה; "אם נתכוון לקרות" ולא "אם נתכוון לקריאה" - משום שכך משוייכים הדברים למקורם - למשנה במסכת ברכות.

לאן נעלמו כל ההר"ה?

© 2009 כל הזכויות שמורות. גלובל נטוורקס

זה וזה | משוב ותמיכה | תקנון ותנאי שרות | הצהרת פרטיות | אודות האתר | שאלות ותשובות | מקלדת עברית | פרסום | עזרה | דרשים | צור קשר

מנותק

זכר

נשלח ב-14/6/2009 12:24

דרום_חוקר

מואדיב

תודה על דבריך המבוארים והמחכימים

מנותק

זכר

נשלח ב-14/6/2009 12:48

בעלבעמיו

אבן סינא

מה מנע ממכון המאור לשלם תמלוגים למוסד הרב קוק?

מנותק

זכר

נשלח ב-14/6/2009 14:52

דרום_חוקר

לרשום כפול

על פי דבריך צריך להיות התרגום המילולי, אם יכין הכוונה לקרוא, ומשמעותו אם יתכוון לקרוא.

תודה על הערתך בדיוק השפה הערבית.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת ברכות פרק ט משנה ז

עברית- ועל זה הזהיר שלמה.

ערבית- ועלי דילך חץ שלמה.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת אבות פרק ד משנה ב

עברית- ומזהיר מזאת העבירה.

ערבית- ויחדיר מן הדיה אלמעציה.

ר' שלום שבזי- בשייר שלומות יגיעו

עברית- ואז תראה שכלי מיושב.

ערבית- תרא עקלי חאציר.

הרמב"ם בברכות ט, השתמש בשיורש חץ' לזהירות, אבל בערבית זהו שימוש יוצא דופן כדבריך, וכמו שניתן לראות באבות ד, כ (עם ד' הוא זהירות, ולא עם צ'), והמשמעות הראשונית של שורש זה הוא הכנה.

ואם בברכות ב, השתמש הרמב"ם בשימוש היוצא דופן כמו בברכות ט, יהיה התרגום אם נזהר בכוונה לקרוא.

מנותק

זכר

מנהל לחץ כאן לנעילת האשכול

בת < פחמים > דת ואמנה < עצר כאן חשבים > 'תורגם לראשונה על טהרת הקדש'-מהדורה חדשה של פה"מ

פלאטו

009 |

קונים זוג משקפיים ומקבלים
 $1+2=3$

קונים זוג משקפיים
ומקבלים
מתנה

הפך לדרך הבית | הסוף

Google

Search • Web • hevre.co.il

בחדר

זה זה

הכריות

פיק

הייד פארק

תבר'ה

הייד פארק
מרכז פורומים ישראלי

לטיפים לחסכון בארגייה בבית - לחצו כאן

בית • פורומים • הרשם • התחברות • פתח ונהל פורום • כניסה למנהלים

בית • פורומים • דת ואמונה • עצור כאן חושבים • 'תורגם לראשונה על טהרת הקדש'-מהדורה חדשה של פה"

שלום אורח. באפשרותך להתחבר או להירשם

הצג 15 הודעות בעמוד

סך הכל 4 דפים. 1 4

נשלח ב-15:15 14/6/2009

מואדיב

"אחצ'ר אלניה" משמעותו, בפשטות, התכוון.

"ניה" בערבית משמעותה "כוונה". אם היינו מתרגמים מילולית את הביטוי, הרי שהיה לנו כאן "הביא כוונה", או "כוונה".

שורש הפועל "אחצ'ר" הוא חצ'ר,

אין לבלבל זאת עם המלה "חץ" שמשמעותה להמריץ למשהו, לעורר לביצוע פעולה, ושורשה חצ'ץ.

אין לבלבל עם חדר, שכפי שהוסבר לעיל, קשור יותר לזהירות.

מנותק

זכר

נשלח ב-15:44 14/6/2009

לרשומכפול

מנותק

זכר

לענ"ד, בברכות ט, השתמש רמב"ם בשורש חצ"צ' (בדומה לגזרת הכפולים בעברית) שיש לו משמעות של הפצרה/שינוע (תוכחה).

אנני חולק על כך שתרגום החכם קאפח "אם נתכוון לקרות" קולע לכוונה המקורית.

(עריכה מאוחרת: לאחר ששלחתי את ההודעה ראיתי שמואדיב כבר הסביר יפה את העניין)

תקן על ידי לרשאמכפל ב- 15:43:02 14/06/2009

נשלח ב- 16/6/2009 03:56

דרום_חוקר

מסכת ברכות פרק ד משנה א

בהודעה הבאה נצביע על תופעה מעניינת הקיימת "בהערות וביאורים" של פרהמ"ש בההדרת מכון המאור.

אם קרה שבדפוס ויילנה, שבו נדפס לראשונה פרהמ"ש לרמב"ם, נפלה טעות ושיבוש בתרגום, ואותה טעות התפרסמה בכל העולם התורני, וכולם מצטטים את אותה טעות כאילו היא דעת הרמב"ם (למרות שמי שדייק במשניות יוכל לגלות את הטעות), לא יעז מהדרי מכון המאור לגלות את אוזן הלומד על הטעות, הם לא יגלו את אוזן הלומד שעל פי התרגום הנכון ניתן להוכיח בדיוק להיפך ממה שמפורסם אצל כולם, אלא הם יכתבו את התרגום הנכון והמדויק, אבל בהערות הם ימשיכו לסבור כתמול שלשום, כפי כל אותם שיטות שנשמכו על הטעות, כך שההדרת פרהמ"ש בצורה מדויקת, אינה עניין להבנת דברי הרמב"ם, אלא סתם ההדרה לשם ההדרת, **דברי המפרשים הם העיקר ולא דברי הרמב"ם עצמו.**

הנושא הנידון הוא, תפילת **מנחה וערבית** לאחר פלג המנחה, האם מותר, או שמא יש כאן תרתי דסתרי, ואם כעת הוא זמן מנחה, אינו יכול להתפלל ערבית, וכן להיפך.

עיקרם של הדברים כבר נתבאר בקישורים הבאים

עיונים בתוספות הראשון שבש"ס

http://hydepark.hevre.co.il/topic.asp?topic_id=1932885&forum_id=1364#r_13

ובהודעה שאחריו

http://hydepark.hevre.co.il/topic.asp?topic_id=1932885&forum_id=1364#r_14

בכדי להקל על ההבנה נקדים לבאר את דברי הרמב"ם במשניות, ואח"כ נעבור לדון בפרהמ"ש.

הלכות תפילה

ג,ד, הא למדת שזמן מנחה גדולה, משש שעות ומחצה עד תשע ומחצה. וזמן מנחה קטנה, מתשע ומחצה עד שיישאר מן היום שעה ורביע; ויש לו להתפלל אותה, עד שתשקע החמה.

ג,ו, תפילת הערב--אף על פי שאינה חובה--המתפלל אותה, יש לו להתפלל מתחילת הלילה עד שיעלה עמוד השחר.

הלכות שבת

ג,ז, ... ויש לו להתפלל תפילת ערבית של לילי שבת, בערב שבת קודם שתשקע החמה; וכן מתפלל ערבית של מוצאי שבת, בשבת: לפי שתפילת ערבית רשות, אין מדקדקים בזמנה. ובלבד שיקרא קרית שמע בעונתה, אחר צאת הכוכבים. (ע"כ משנ"ת)

בהלכות תפילה נאמר כי זמן מנחה הוא עד פלג המנחה, ויכול להתפלל עד שקיעת החמה, משתמע שכן יעשה לכתחילה, כי לא נאמר **ואם** התפלל מנחה עד שקיעת החמה יצא, ולכן משתמע שגם לכתחילה יש לו לעשות כך.

בהלכות שבת נאמר, כיון שתפילת ערבית רשות, אין מדקדקים בזמנה, ויכול להתפלל גם קודם הזמן, ואפילו בערב שבת ובמוצאי שבת שאין תפילותיהם שוות כך יכול לעשות לכתחילה.

ואם ישאל השואל, מי שהתפלל מנחה לאחר פלג המנחה, האם יכול להתפלל אז גם ערבית?

תשובה: נראה ברור שמותר, כי הרמב"ם דייק בדבריו, זמן מנחה הוא עד שקיעת החמה, והסיבה שיכול להתפלל אז ערבית אינה משום שאז **נחפז זמן זה לזמן ערבית**, אלא משום שתפילת ערבית יכול להתפלל אותה גם שלא בזמנה, לפי שהיא רשות אין מדקדקים בזמנה, וכאמור מעולם לא עלתה על דעתו של הרמב"ם לומר כי קודם שקיעת החמה הוא זמן תפילת ערבית, וכמוכן בהלכות תפילה נאמר כי זמן תפילת ערבית מתחילת הלילה, וברור שלא קודם לכן.

לגבי קריאת שמע של הלילה, יחזור ויקראנה בזמנה, כי רק תפילת ערבית רשות ואין מדקדקים בזמנה, אבל קריאת שמע ערבית היא

מצוה מהתורה, וחייבים לדקדק בזמנה.

זהו פסק הרמב"ם, פסקו ברור ופשוט, ואין בו נפתל ועיקש.

...

כעת נעבור למשנה ולפרהמ"ש

משנה ברכות פרק ז משנה א

תפילת המנחה, עד הערב; רבי יהודה אומר, עד פלג המנחה. תפילת הערב, אין לה קבע.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת ברכות פרק ז משנה א

תרגום הרב קאפח

ופלג המנחה, כשנשאר ביום שעה ורבע זמניות. ומי שנתפלל עד **הערב** כלומר עד שקיעת השמש יצא ידי תפלת מנחה, ואין זה תשלומי תפלה, לפי שפסק ההלכה בענין זה מאן דעביד כמר עביד ומאן דעביד כרבנן עביד. ואמר **תפלת הערב אין לה קבע**, לפי שאינה חובה כשחרית ומנחה, ואינה אלא רשות כלומר קבלה והנהיגה בלבד, ולפיכך לא הקפידו על תחלת זמנה וסופה, ויש לאדם להתפלל אותה עד שתעלה השמש.

תרגום מכון המאור

ופלג המנחה, שנשאר מן היום שעה ורבע זמניות. ומי שהתפלל עד **הערב** והיינו עד שקיעת השמש נחשב לו שהתפלל מנחה, ואינה תפלה בדיעבד, כי פסק ההלכה במקום זה מאן דעביד כמר עביד ומאן דעביד כרבנן עביד. ומה שאמר **תפלת הערב אין לה קבע**, לפי שאינה חובה כשחרית ומנחה, אלא היא רשות כלומר כמנהג טוב קבלה בלבד, ועל כן לא הקפידו על תחלת זמנה וסופה, ויש לאדם להתפלל אותה עד שתעלה השמש.

תרגום ווילנה

ופלג המנחה כשישאר מן היום שעה ורבע שעה זמנית, **ומי שהתפלל עד הערב והוא עת ביאת השמש כבר התפלל מנחה, ואינה תפלה גמורה** כי פסק ההלכה במקום זה מאן דעביד כמר עביד ומאן דעביד כמר עביד. ומה שאמר תפלת הערב אין לה קבע, מפני שאינה חובה כשחרית ומנחה, אבל היא רשות ר"ל התנדבו בה בלבד, ועל כן לא הקפידו על תחלת זמנה וסופה, ויכול אדם להתפלל אותה עד עלות השמש.

המקור הערבי

ופלג המנחה, באק מן אלנהאר סאעה ורבע זמאניה. ומן צלי עד **הערב** וד"ל אלי אן תגרב אלשמס פקד צלי מנחה, ול"ס הו גיבר צלאה נ, לאן קטוע אלהלכה פי הדיא אלמוציע מאן דעביד כמר עביד ומאן דעביד כרבנן עביד. וקולה **תפלת הערב אין לה קבע**, לאנחא ליסת לאומה מתיל שחרית ומנחה, ואנמה הי רשות אעני מנדוב אליהא (2) פקט, פלד"ל לס ישאחח עלי אול וקתהא ואכירה, ולאלאנסאן אן יצליהא אלי אן תטלע אלשמס.

הערות הרב קאפח

1- "יוליס הו גיבר צלאה" ובדפוס לא הבין וכתב "ואינה תפילה גמורה", והמגיחים הגיהו "צ"ל והיא". ועיין מלא הרועים בהגהותיו שהרגיש בטעות וחשב שיש חסרון ונדחק להשלימו.
2- "מנדוב אליהא" ענינה הזהירו עליה וזירו להתפלל אותה, ותרגמתי "קבלה והנהיגה", ברוח דברי רבינו בהלכות תפילה פ"א הל' ו'.

...

כפי שהעיר הרב קאפח, בדפוס ווילנה נפלה כאן טעות בתרגום, מי שהתפלל מנחה עד שקיעת החמה, לפי תרגום דפוס ווילנה נחשב שהתפלל מנחה, אבל תפילתו אינה תפילה גמורה, משתמע שיכול להתפלל אז רק בדיעבד.

מה גורר תרגום ווילנה בעקבותיו, מי שירצה להתפלל מנחה וערבית לאחר פלג המנחה, מתרגום זה משתמע כי אינו יכול לעשות זאת, כי מפלג המנחה כבר אינו זמן מנחה אלא בדיעבד, ומן הסתם הוא זמן ערבית, ומן הסתם אם התפלל ערבית שוב אינו יכול להתפלל אז מנחה, וכך כתבו הרבה מפרשים.

היוצא מהנ"ל, מה גורר התרגום המדויק בעקבותיו, זמן מנחה אינו מסופק, אלא הוא לכתחילה עד שקיעת החמה, ולגבי זמן תפילת ערבית, הטעם שיכול להקדימה אינו משום שאז נהפך הזמן לזמן ערבית, אלא משום שתפילת ערבית רשות אין מדקדקים בזמנה, ויש לו להתפלל אותה גם בזמן מנחה, ויכול אף לכתחילה להתפלל מנחה וערבית מפלג המנחה, כי כעת הוא רק זמן מנחה, וערבית הקלו בזמנה.

ופשוט. וכן הוא המנהג המפורסם מאז ומעולם בערב שבת.

נמצא כי התרגום המשובש גרם לשיבוש בהלכה, וכעת כבר לא הבחינו המפרשים כי גם במשניות דייק הרמב"ם בדבריו, וגם שם כתוב ברור זמן מנחה עד שקיעת החמה, וזמן ערבית מחמת שהיא רשות אין מדקדקים בו, אבל קודם צאת הכוכבים אינו יכול להיחפץ לזמן ערבית כי הוא זמן מנחה בלבד.

...

הערות וביאורים - הערה ה', הערה ו'.

והנה מי שיעיין בפרהמ"ש מכון המאור, יגלה כי למרות שבדבריהם התרגום המדויק מופיע בפנים, ולכתחילה יכול להתפלל מנחה עד הערב, כי דעבד כמר עבד נאמר על תפילת מנחה בלבד, ולגבי ערבית אין מדקדקים בזמנה.

אבל בהערות ובביאורים הם מאריכים להתפלל על תרגום ווילנה המשובש, והם מביאים את מלוא הרועים שדייק מהתרגום המשובש כי אינו יכול להתפלל מנחה וערבית לאחר פלג המנחה כי יש כאן תרתי דסתרי.

ועוד כתבו את מרכבת המשנה וקרן אורה כי דעבד כמר עבד הוא בדיעבד ולא לכתחילה (עוד דיוק מהתרגום המשובש), והאריכו הרבה בתרגום המשובש ולא נזכר בדבריהם לא מילה ולא חצי מילה כי בתרגום המדויק אין מקום לכל אותו מפרשים. (עיי' הערה חי')

וראה עוד בהערה ו' שהביאו את המחלוקת של המפרשים האם יכול לעשות תרתי דסתרי, ולהתפלל מנחה וערבית לאחר פלג המנחה, והכס"מ סובר בדעת הרמב"ם כי אין לנהוג כקולי שניהם, וכך דייק החזון נחום מפרהמ"ש, וכאמור כל שיטות אלה מסתמכות על תרגום משובש, אבל הרמב"ם סובר בדיוק להיפך.

וראה עוד שכתבו את דעת המאירי דעת ר"ת, כי לאחר פלג המנחה זהו זמן המשמש ליום וללילה, וסברות אלה מעולם לא עלו על דעתו של הרמב"ם, והוא בכל מקום כתב כי עד שקיעת החמה הוא זמן מנחה בלבד, אבל ערבית הקלו בה ולא הפכו מחמתה את היום ללילה, וכאמור אין לשיטת הרמב"ם האמיתית כל זכר בהערות ובביאורים, למרות ששיטת הרמב"ם בעקבות התרגום המדויק קלה להבנה.

ולהעיר על נקודה זו ערכנו את החודעה.

לחץ תצלום הקטע המדובר ממהדורת מכון המאור

המשניות

ברכות פרק ד' משנה א

פירוש

צו

כרבנן עבד (ו) וס' פליג, ומח
שאמר תפלה הערב אין לה

קבע לפי שאינה חובה (ו) כשתחית ומנחה (ו), אלא

היא רשות (ו) (ס' פליג), כלומר כמנהג טוב קבלה
בלבד (ו), ועל כן לא הקפידו על תחלת זמנה
וסופה (ו), ויש לאדם להתפלל אותה עד שתעלה

כיון שתחלת זמנה באיתה
העת, ופליג המנהג שנוסא

מן היום שעה ורבע זמניה (ו) (ס' פליג), ומי שהתפלל
עד הערב, והיו עד שקיעת החמה (ו), נחשב לו
שהתפלל מנחה, ואינה תפלה בדיעבד (ו), כי מסק
ההלכה במקום זה מאן דעביד כמר עבדי ומאן דעביד

הצעות וביאורים

שציל והוא, ויש מי שחרגס, ואין זה תשלומי תפילה.
והנכונות דיו ופיהמים שבהמאירי הערוך הפרי"ח
בקונטרס דבי שמש (פס"א ע"ג), ובהנחה מלוא התורה
וחזון נחום כתבו שציל לדעת רבינו שאם התפלל מנחה
פי הערב קיבנן, לא יוכל להתפלל ערבית אחר פלו
המנחה, כיון שכבר התפלל מנחה באותו זמן, אלא שאם
עבר להתפלל ערבית יצא ברעבה, כיון שהוא זמן תפילה
לר' יהודה, וכחבר מרעבה המשנה (ול' פליג ע"ג דיו)
וקרן אורה (יש פ"ק פ"א ע"ג) שמוכרי רבינו כאן נראה
זהו דק"ל דעבד כמר עבדי דעבדיד כמר עבדי הוא
בדיעבד, אבל להתחיל ק"ל כר' יהודה, ועוד כתב
הקרן אורה שם דלפ"ז אינו מחמת ספיקא דדנא, וכי
בסדר זמנים (פ"א ע"ג פ"א ע"ג, ופ"א ע"ג ע"ג ע"ג) ויש
(ו) ב"ש רבינו בחיבורו (ול' פליג ע"ג ע"ג), והנה נחלקי
הראשונים אם יוכל לנהוג בקרלי שניהם, ולדעת חושביא
(מ' ע"ג), תלמידי רבנו וונה (יש פ"ק ע"ג ע"ג) וראש
(פ"א ע"ג) בשם גאון אין לנהוג בקרלי שניהם, והבסיס שם
כתב שכיה דעת רבינו, והנהוג נחום כתב שכן נראה
פדברי רבינו במירושו כאן שאין לנהוג בקרלי שניהם,
אלא שברעבד יצא, והמאירי (ו' ע"ג) מביא דעת יש
אמורים ששעה ורבע זו משמש ליום ולילה לענין
תפילה, וכן הוא משמעות דברי ר"ת בזה"ש (ג' ע"ג),
וכיכ להם משנה (ס' פ"א ע"ג) בדעת רבינו שיכול לנהוג
בקרלי שניהם להתחיל, (ו) ע"י יצירות דבש ופ"א
ר"ש ופ"א ע"ג מה שביאר בדברי רבינו כאן, (ו) ב"ש
רבינו בחיבורו (ול' פליג ע"ג ע"ג), ומדויק השתנים לדור
בדברי רבינו שפסילה ערבית רשות רק לגבי מצוה
אחרת, אבל לחינם אין לו לבטלה, ובמש"כ הוסיף (ו)
ע"ה, (ו) ע"י משי"כ דבני בחיבורו (ול' פליג ע"ג ע"ג)
ביא"ט פ"א ע"ג, פ"א ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
ואבי עזר (פ"א ע"ג), (ו) פ"א ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
התנדבו בה בלבד, ויש מי שחרגס: קבלה והנהיגה
כלבד, ומדויק ענינם למשפט (ס' פ"א ע"ג) מרבדי רבינו דאף
לאחר שקבלה בחובה כמבואר בחיבורו (ול' פליג ע"ג ע"ג)
ד"ה, נתקבלה ע"מ כן שתחית ברשות ואינה חובה משם,
(ו) ב"ש רבינו בחיבורו (ול' פליג ע"ג ע"ג), וכתב המגיד
ע"ז וכסף משנה שם בשם רבינו מנחם שדוקא בדיעבד
אין מוקדקים בזמנה, והקרן אורה (יש פ"ק פ"א ע"ג) כתב
לכאור דברי רבינו שיכול להתפלל מעל המנחה אף

זכור מתבאר מדות נקרא זמן מנחה, וע"כ שם שחביא
מדברי המוסר במסחרים (ו' ע"ג) בעצמים נוספים, וע"כ
בזה בשו"ת רש"י מפאנז (ו' ע"ג), ופ"א ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
(ו' ע"ג ע"ג), (ו) ב"ש אוחא י"א שעות חסר רביע,
וכתב בבאר מרדכי למחרים בנעט (ו' ע"ג) שחוצק
רבינו לשנות מלשון הגמ', כיון דס"ל שמוכר כשעות
זכויות, וא"כ י"א חסר רביע הוא רק כיוון זמן וחשור,
(ו) ב"ש רבינו בחיבורו (ול' פליג ע"ג ע"ג), וזמן מנחה
קטנה בתשע שעות ומחצה, ויש לו להתפלל אותה עד
שתשקע החמה, ע"כ, והכן שמקורו בתשובת רבינו
נשים גאון (ו' ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג), ואמנם
מה שאמרה המשנה תפלה המנחה עד הערב ששאלה
פליג, התשובה גבול עד הערב פ"א שיתפלל העגולה של
השמש והיא שקיעת החמה, ועל עזר שלא שקעה יכול
להתפלל תפילה המנחה באותו זמן, ע"כ, ודעת רש"י
(ו' ע"ג) שמוק זמן מנחה לרבנן עד צאת הכוכבים, וע"י
שאגת אורה (ו' ע"ג), וע"י מנחת כהן (פ"א ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג)
פ"א ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
שקיעת החמה, עוד כתב שם דל"ל לרבינו בדעת תלמידו
רבינו יונה (ו' ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג)
שקיעת החמה כיון שנתקנה בנגד חסור של בין ערבים
ומשקיעת החמה נפסל דם החמור, וכיכ בדעת רבינו
בספ"י קובץ (ול' פליג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג)
א"א ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
דע"י ופ"א ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
שדברי רבינו משמע שמתפלל מנחה עד תחילת שקיעה
בדעת הגאונים, דאם ס"ל בריה תויל לרש"י דמ"י
כשקיעה שעה, וע"י בשע"י ע"י (ו' ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג)
בהנחות לעיל (ו' ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג)
בבאר מרדכי למחרים בנעט (ו' ע"ג) כתב דל"ל לרבינו
שמוק זמן מנחה לרבנן הוא בסוף שקיעה וכדעת רבינו
חם, וע"י ראש יוסף, (ו' ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג)
בדברי רבינו כאן בספר אור מאיר (ו' ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג)
מ"ק ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
והנה אע"פ שרבינו משתמש לקמן בלשון "יבד"י
לתשלומין, כאן לא שייך לשון זה, אלא נראה כס'
שתרגמו "בדיעבד", ומתמסק דברי רבינו "דעבדיד כמר
עבדי וכו' משמע דיוצא להתחילת מ"ס לשון "מנחה"
אינו במשמעות המלה בל' ערבי, כדיו ופיהמים
שבהמאירי: ואינה תפילה נמורה, ובהנחה בדיעבד יול

10 פירוש המשנה לרמב"ם

מסמך

זכר

מלא ב-11:04 16/6/2009

מואדיב

יש"כ

מסמך

זכר

מלא ב-22:06 16/6/2009

מכון הקראה ברגשטיין - ילדכם סוגל מדיסקציה? השיטה
שלם תציל אותו! כנסו

allmail - אין לך מקום בתא המטען של
הרכבל יש לך פתרון!

מלון כפרי חיים - מלון כפרי יפפה - לילה חיינם
לבימים לכל חג מסוכת

בר בי רב

דרום חוקר

ייש"כ על ההשוואות בין התרגומים ועל הפרשנות.

מה שעדיין לא ברור כ"כ, הוא מה דעת הרמב"ם לגבי תפילת מנחה: הגמ' פוסקת בד"ן זה "דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד", ואלו הרמב"ם לכאורה סותר א"ע באמרו שזמן תפילת המנחה הוא עד פלג המנחה, ותכ"ד הוא כותב שיש לו להתפלל מנחה עד הערב.

וראיתי בכס"מ שמדבר בזה, ואומר שכוונת הרמב"ם היא כעין שאמרו בגמ' "דעביד כמר עביד" וכו' ולכן יתפלל עד פלג המנחה, אך אם רוצה לנהוג כת"ק יתפלל עד הערב ולא לאחר מכן.

ועיין עוד בדברי מרן בכס"מ שאומר בבירור שגם לפי הרמב"ם, מי שהתפלל מנחה לאחר פלג המנחה אינו יכול להתפלל שוב מעריב לפני השקיעה, דהוי תרתי דסתרי, וכדברי כל הראשונים, ולא כפי שאתה רוצה להמציא שיטה חדשה בדברי הרמב"ם, שזמן המנחה הוא באופן ברור עד הערב, רק לא דקדקו בזמנה של תפילת ערבית כיון שהיא רשות, ולכן ניתן להתפלל ערבית לאחר פלג המנחה אף אם התפלל מנחה בזמן זה.

תקן על ידי בר בי רב ב- 16/06/2009 22:19:17

נשלח ב- 16/6/2009 22:46

דרום חוקר

בר בי רב

כתבת את דברי הכס"מ שזמן מנחה עד פלג המנחה, ואם ירצה להתפלל עד הערב יכול לעשות זאת, אבל לא לאחר מכן.

מדברך משתמע כאילו זמן מנחה אינו ברור ומוחלט, ויתכן שלא יהיה עד הערב אלא רק עד פלג המנחה. דברך נאמרו בעקבות דברי הכס"מ שגם הוא כך הבין בדעת הרמב"ם.

לבסוף כתבת את דברי הב"י שמי שמתפלל מנחה וערבית לאחר פלג המנחה יש כאן תרתי דסתרי. וכמובן דברים אלה בנויים על מה שכתבת קודם, כי זמן מנחה אינו ברור ומוחלט.

אם בסברות עסקינן

בכדי לאסור להתפלל מנחה וערבית כאחד לאחר פלג המנחה, לא די שזמן מנחה לא יהיה ברור ומוחלט, אלא צריך שגם זמן ערבית לא יהיה ברור ומוחלט, וזמן ערבית יכול להתחיל מיד עם פלג המנחה.

וכבר ביארנו כי בנקודה זו יש 2 נתיבים להסבר

1- זמן פלג המנחה הוא זמן שיכול להשתייך או ליום או ללילה, והדבר תלוי במעשה האדם.

2- זמן פלג המנחה הוא זמן השייך רק למנחה, ומכיוון שהוא סמוך לערבית, הקלו חכמים להתפלל בו, למרות שאינו זמן ערבית. בתפילת רשות לא קבעו זמן ברור ומוחלט, אבל אין בכוחה של תפילת רשות לעקור את זמן מנחה.

ודברי הרמב"ם ברורים כמו שיטה 2.

אין כאן שיטה חדשה ברמב"ם, אלא מי שמעמיס על הרמב"ם איסורים שלא הזכיר, ומתעלם מהסברו, הוא זה שממציא שיטה חדשה ברמב"ם.

נשלח ב- 16/6/2009 23:04

בר בי רב

דרום חוקר

ראיתי אחד מן הראשונים (אינני זוכר כרגע מי הוא) שמסביר את דברי המשנה "תפילת הערב אין לה קבע", שהכוונה היא שתפילת ערבית מתוך שאינה חובה, לא קבעו לה חכמים זמן מיוחד לתפילה בזכות עצמה, אלא כל זמן שאיננו זמן של תפילה אחרת, הוא זמנה של תפילת הערב.

ולפי"ז הדברים יותר מובנים, כי אנו דנים אך ורק בזמנה של תפילת מנחה, וזמנה של תפילת ערבית הינה רק פועל יוצא מסיום זמנה של תפילת המנחה, ולכן אם זמן המנחה מסתיים בפלג המנחה, מתחיל אז זמנה של תפילת ערבית, ואילו אם

זמן תפילת המנחה הוא עד הערב, יתחיל זמן ערבית רק בערב, ולפי"ז אין כלל מקום לתמיהתך האיך יש בכוחה של תפילת רשות לעקור את זמן מנחה, שכן תפילת ערבית אין לה שום מעמד לדחיית המנחה, ואדרבא, רק כאשר אנו מחליטים על המנחה שעבר זמנה, רק אז מתחיל זמן תפילת ערבית.

ומש"כ: "אין כאן שיטה חדשה ברמב"ם, אלא מי שמעמיס על הרמב"ם איסורים שלא הזכיר, ומתעלם מהסברו, הוא זה שממציא שיטה חדשה ברמב"ם."

אם מושא הביקורת היה המתרגם של המאור, הייתי אולי מסכים עמך, אבל היות ובעל הדברים הוא מרן הב"י, הרי אנו רגילים לכוף ראשנו בהכנעה לדברי הראשונים ולקבל דבריהם אף במקום דוחק, ומכ"ש כאן שניחא לן להשוות דברי הרמב"ם לכל הראשונים, ובכללם רב האי גאון שגם כ"כ, ולא לעשותו דעת יחיד כערער בערבה.

תקן על ידי בר_ב_רב ב- 16/06/2009 23:08:09

שלח ב- 17/6/2009 00:49:00

דרום_חוקר

בר ב' רב

אדרבה, מאותו ראשון שהבאת תתבאר שיטת הרמב"ם, רק הוא כתב כזאת הגדרה מעורפלת, אבל הרמב"ם משולם לא כתב הגדרה מעורפלת אודות זמן מנחה או ערבית, אלא דבריו ברורים ופשוטים.

בנוגע לכבוד הכס"מ, מכובד הוא הכס"מ מאוד מאוד, מפיו אנו שותים, ואת חכמתו אנו לומדים, אבל האמת מכובדת ממנו. וכמובן אם בכבוד עסקינן, ביאור הרמב"ם על אמיתותו מביא לכבוד התורה.

שלח ב- 17/6/2009 02:07:00

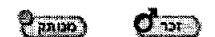
דרום_חוקר

לחם משנה חלקות תפילה ונשיאת כפים פרק ג הלכה ב

כבר אמרנו שתפלת המנחה וכו'. ברייתא פרק תפלת השחר (שם ע"ב) מפני מה אמרו תפלת השחר עד חצות שהרי תמיד של שחר קרב והולך עד חצות מפני מה אמרו תפלת המנחה עד הערב שהרי תמיד של בין הערבים קרב והולך עד הערב ע"כ עוד אמרו (דף כ"ז א) אייר חסדא ניתיזי אן מדרב מצלי של שבת בערב שבת מבעוד יום שמע מינה הלכה כר' יהודה אדרבא מדרב הונא ורבנן לא הוו מצלי עד אורתא שמע מינה דאין הלכה כרבי יהודה השתא דלא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר מאן דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד ע"כ.

וכתב הי"ד יונה בפי ההלכות דמאן דנהוג כרבי יהודה צריך לנהוג כותיה לגמרי בין לערבית בין למנחה כלומר במנחה עד פלג המנחה דוקא ולא יותר וערבית מכאן ואילך ומאן דנהוג כרבנן צריך לנהוג לגמרי כרבנן דמנחה עד הלילה וערבית אחר צאת הכוכבים ולא קודם אבל אין לנהוג כקולי דמר וכקולי דמר כלומר ערבית כרבי יהודה ומנחה כרבנן.

ומדברי רבינו לא נראה כן אלא שיוכל לנהוג כר"י ורבנן וכקולתו של זה שכן כתב וזמן מנחה קטנה וכו' ויש לו להתפלל וכו' נראה דפירוש דבריו הוא דמאי דקרא לזה זמן מנחה קטנה עד אותו העת הוא כדי שיוכל לומר ערבית משם ואילך כר' יהודה אבל לענין המנחה עצמה יכול להתפלל אותה עד שקיעת החמה דהיינו כרבנן דאמרי עד הערב והוא ז"ל מפרש דעד הערב ר"ל עד שקיעת החמה וכמו שפירש בפירוש המשנה א"כ לפי זה נקטינן כקולי דתרווייהו ואע"פ דלא עבדינן בשאר מילי הכי למנקט קולי דתרווייהו שאני הכא דתפלת ערבית רשות ואין לדקדק בזמנה כמו שכתב הוא ז"ל למטה זה נראה לי מלשונו דאם היה מפרש כפירוש רבינו יונה ז"ל לא היה לו לסתום דבריו ולומר ויש לו להתפלל וכו' אלא היה לו לומר אם רצה לנהוג כך וכו' אבל אחר שסתם הדין משמע בפי כדכתיבנא.

שלח ב- 17/6/2009 12:49:00

בר_ב_רב

אתה צודק, הלח"מ אומר כדבריך.

